ה. לייוויק לייענט היינט נייע דראמע — "די קאמעדיע פון דערלייזונג", 9 אוונט פונקט, אין פרץ זאל — מאָרגן (מיט.) 8 אוונט באנקעט — לכבוד לייוויק אין פרץ זאל

זון אויפגאנג — 7.21.
זון אונטערגאנג — 5.1.

דאס אידישע וואָרט

THE ISRAELITE PRESS

THE GATEWAY OF THE WEST

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

וועסטער: קלאר און קילער

די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאנאדע עקזיסטירט אין 1910 דערשיינט יעדן טאג

Vol. 20, No. 215. Winnipeg, Tuesday Nov. 4, 1930. Published daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג. דינסטאג, י"ג חשון, תרצ"א.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY NOV 4 1930 ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

רעגירונג פון ארץ־ישראל האט נאך ניט פארעפנטלעכט קיין נייע רעגולא־ציעס וועגן לאנד קויף און אימיגראציע

חיי־קאמישאנער לייגט פאר פארן קאלאניאלן אפיס אימיגרא־טישע רעגירונג באזארגט פון אידישע פראטעסטן

(ספעציעלע טעלעגראמע צו "דאס אידישע וואָרט" פון "איטא")

ירושלים, נאוו. 4 (איטא). — די לאַ־ווי זיי זאלן איצט האנדלען.

אויף וויפל די לאגע אין אומבאשטימט אין צו זעען, ערשטנס, פון דעם, וואס א צאל רעגירונגס דעפארטמענטס האבן גע־קראגן אינסטרוקציעס ניט צו פארגרעסערן דעם קריין פון זייער טעטיקייט בעת זיי פלאנעווען זייערע נייע בודזשעטן; אח־צווייטנס, פון דער מערקווירדיקער האנד־לונג פון׳ם היי־קאמישאנער, וועלכער האט פארגעלייגט פאר׳ן קאלאניאלן אפיס פאר גוטהייסונג אן אימיגראציע פארשלאג פאר די קומענדיקע זעקס חדשים.

בנוגע דעם לאנד פארקויף הערשט א צעמישונג סיי צווישן די פארקויפער, אזוי סיי צווישן די פראספעקטיווע קויפער, אזוי גוט וויי צווישן די באאמטע פונ׳ם רעג־רונגס לאנד־אפיס. די קויפער האבן קיין חשק ניט איינצולייגן די אויפגאבן פאר רעגיסטראציע, מורא האבנדיק, אז מ׳וועט זיי זיין שווער צו מרגן דאס געלט צוריק אויב די נייע געזעצגעבונג וועט בטל מאכן דעם פארקויף.

לאנדאן, נאוו. 4 (איטא). — די רעג־רונג, ווערט ערנסט באזארגט איבער דער פיינטלאכער שטימונג צווישן די אידן פון גאר דער וועלט צו אירע פלעגער. זי זאל דערפאר האבן בדעה ארויסצונעבן א נייעם דאקומענט וואס וועט אויסטיילן דעם וויינסן אפיר נינסטיקער פאר ארץ־ישראל, — לויט א באריכט אינ׳ם "ניוס קראניקל".

אזוי ווי עס קומען אט אז די דערגע־צונגס־וואלן אין וויינטשעפל, וואו אמ־וויינינסקסטן אין דרימל די ווייל־לער זיינען אידן, וועט די דאזיקע דערקלערונג קירצלאך פארעפנטלאכט ווערן. לויט׳ן "קראניקל".

כותל מערבי באריכט אינגיכן פארטיק

(ספעצ. טעלעג. צו ה.א.וו. דורך "איטא")

שטאקהאלם, נאוו. 4 (איטא). — די באראטונגען פון דער אינטערנאציאנאלער כותל־מערבי קאמיסיע זיינען פארענדיקט געווארן, ווי דער "איטא" ווערט באקאנט. סיידן עטוואס ניט פאראויסגעזעענעם זאל פאסירן, וועט די קאמיסיע איבערגעבן איר באריכט צו דער בריטישער רעגירונג נאך אין משך פון דעם חודש.

דער באריכט וועט געהאלטן ווערן אין נעהיים ביז ער וועט איבערגעגעבן ווערן צו דער בריטישער רעגירונג, וועלכע דארף, פון איר זייט, פארשלאגן אים פאר דער פעלקער ליגע.

קיין באזונדערע אידישע קאמיטעטן אין בודזשעט קאמפיין דאס יאר

דער "פערעריינטער בודזשעט" קאמפיין האט זיך געכבכן אנגעפאנגען. און איז איצט אין פולן שוואונג.

ווי מר. מאראזניק, פרעזידענט פון די בני־ברית, לאזט אונז צו וויסן, איז אים געלונגען צו פועל׳ן דאס יאר, אז עס זאלן ניט זיין קיין באזונדערע אויסטיילונגען פאר די אידן. מען זאל דערנאך ניט קאנען טענה׳ן, אז די אידן האבן ביינעטראגן מער אדער ווייניקער ווי זייער חלק. יעדער איי־נער דארף ביינטראגן צום פאנד ווי א בי־נער פון שטאט, פאר׳ן אויפהאלט פון די 25 וויכטיקסטע קהל׳שע אינסטיטוציעס פון שטאט, וואס שליסט איין דעם אידישן בית־יתומים און מושב זקנים.

ווי מר. מאראזניק מעלדעט, האבן זיך געכבכן איינציקע ניט־אידישע בירגער באַ־קאנט, אז אידישע בירגער האבן ניט גע־וואלט געבן זיי זייערע ביישטייערונגען, ווייל זיי ווילן זיי האלטן פאר דעם אי־דישן בני־ברית קאמיטעט. מר. מאראזניק בעט אונז דערפאר צו מאכן עס קלאר צו דער אידישער באפעלקערונג, אז קיין באַ־זונדער אידישער קאמיטעט אין דאס יאר ניטאר. אזוי ווערט איר דארף געבן זיין ביי־שטייערונג פאר׳ן פאנד דורך וועלכן זאמ־לער ס׳זאל צו אים ניט קומען: פון דעם געלט וועלן אלאיינס אויסגעהאלטן ווערן די אידישע אינסטיטוציעס, ווי די ניט־אידישע.

נאטירלאך, ווערט דערוואַרטעט פון יע־דען אידישן בירגער, אז ער זאל בייטראגן זיין פולן חלק צו דעם פאנד.

פארשטארקטע נאציאנאל־פאנד אר־בעט וועט זיין ענטפער פון וויניפעגער אידנטום צום "וויסן פאפיר"

א פארשטארקטע נאציאנאל־פאנד אר־בעט וועט זיין דער ענטפער פון וויניפע־גער אידן אויף פעסטילדס וויסן פאפיר, — לויט א באשלוס אנגענומען אויף דער דריינגנדיקער קאנפערענץ דורכגעפירט אין ציון זאל לעצטן זונטאג אונונט.

35 ארגאניזאציעס, שולן און פאראיי־נען זיינען געווען פארטרעטן ביי דער קאנפערענץ. פארזיצער איז געווען מר. מ. העפנער, וויצע־פרעזידענט פון קאנ. ציונ. ארג., און שריבער זיינען געווען מר. ש. אסאווסקי, י. העסטרין און ה. י. ווייַלדער.

מר. ווייַלדער, וועלכער איז נאר־וואס צוריקגעקומען פון מאנטרעאל, וואו ער האט זיך באטייליקט אין דער זיצונג פונ׳ם נאציאנאלן ראט, האט איבערגעגעבן א באריכט פון דער זיצונג. צוויישן אנדערש האט ער באריכטעט, אז ס׳איז באשלאסן געווארן צו גרינדן א ביורא וואס זאל האלטן דיקאנדער עפנטלאכע מיינונג מיט די אמת׳ע פאקטן וועגן דעם ציוניזם.

מר. ווייַלדער האט לעצטנס נעמאכט א גרינדלאכן שטודיום פון אלע אפיציעלע דאקומענטן בנוגע דעם ציוניזם פון דער באלפור דעקלאראציע אז, און זיינע ביי־לאגן.

באלפור דעקלאראציע טאָג נעפייערט מיט שווארצע פאָנען אין א״י

(ספעצ. טעלעג. צו ה.א.וו. דורך "איטא")

ירושלים, נאוו. 3 (איטא). — דער טאג פון דער באלפור דעקלאראציע נעכטן איז אין תל־אביב נעפייערט געווארן מיט אויס־היינגען שווארצע פלאגן אויף איינציקע גע־זעלשאפטלאכע געביידעס. וואס האט גע־דארפט באצייכענען טרויער אויפ׳ן "אונ־טערגאנג פון דער דעקלאראציע". דאס איז געטאן געווארן אין פנים פון א שטריינ־גען פארבאט פון דער פאליציי ארויסגע־געבן לעצטע וואך קעגן אויסהייגנען וועל־כע ס׳איז פאנען.

סטאר אויף קארידאן עוועי. באַרויכט אויף $148 היינט פרי

ארום 1 אזייגער היינט פארטאג, ווען סקמעדל פאלאק האט געהאלטן ביי פאר־מאכן זיין סטאר אין 883 קארידאן עוועי, זיינען צוויי מענשן צוגעפארן אויף אן אוטאמאביל און האבן ביי אים געבעטן א פעקל סיגארעטן. ווען ער האט זיך אפ־געקערט צו דערלאנגען די סיגארעטן, איז איינער פון די צוויי צוגעקומען צו אים, און צוליינגדיק אים צום זייט א זאך וואס האט געמוטן זיין א רעוואלווער. האט ער אים עפהייטן שטיין ליאיק. דער צווייטער איז צוגעגאנגען צו דער קאסע, פון וואנען ער האט אריינגענומען $148. ביידע באנדיטן זיינען דערנאך ארויס און זיינען אוועקגע־פארן אויף זייער אוטאמאביל.

אין קווינס טעאטער

מארגן, מיטוואך, פירט אויף די קווינס טעאטער טרופּע "נאט פון נקמה", דראמע אין דריי אקטן פון שלום אש. ליבהאבער פון בעסערן טעאטער וועלן מארגן האבן די געלעגענהייט צו זעען איינע פון אש׳ם בעסטע שאפונגען פאר דער בינע.

"נאט פון נקמה" איז איבערזעצט גע־ווארן אין א סך שפראכן און עס איז געשפילט געווארן און עס ווערט געשפילט אין אלע בעסערע טעאטערס. כדי צו גע־בען אלעמען א געלעגענהייט צו זעען די דאזיקע אויפפירונג ווערט מארגן גע־שפילט דאסעלבע פריי.

אנטיסעמיטיזם איז נאך היבש פארשפרייט אין די סאָוועטישע פאבריקן

נייע באריכטן וועגן אנטיסעמי־טישע עקסצעסן. — אנטיסע־מיטן שווער באשטראפט

(ספעצ. טעלעג. צו ה.א.וו. דורך "איטא")

מאסקווע, נאוו. 4 (איטא). — אז דער אנטיסעמיטיזם איז נאך ניט אויסגע־ווארצלט געווארן פון צווישן דיי ארבעטער אין די סאָוועטישע פאבריקן, איינגע דער פאלגנדיקער באריכט פון דער געהילף פאבריק אין מאסקווע:

א קריסטלאכער ארבעטער, מאטראסאוו, האט פארשפארט א אידישן ארבעטער אינ׳ם דאמף דעפארטמענט און האט אנ־געפילט דעם צימער מיט דאמף. ווען אנדער רע ארבעטער האבן געוואלט עפענען דעם צימער, האט מאטראסאוו ניט דערלאזן זיי אין. נעם ער האט געמאכט גוט זיי חוזק. ווען דער צימער איז עפן סוף געפנטן געווארן, האט מען דארטן געפונען דעם אידישן אר־בעטער א פאר׳חליש׳טן. מאטראסאוו איז ארעסטירט געווארן.

ענלאכע באריכטן קומען אויף אויף פון מינסק און פון מאהילעוו. דארטן זיינען דריי קריסטלאכע ארבעטער פאראורטיילט געווארן צו צוויי יאר טורמע יעדערער פאר מיסבאהאנדלען אידישע ארבעטער.

דערפאלגרייכער בוד־זשעט קאמפיין אין מאנטרעאל

מאנטרעאל, קווע., נאוו. 4. — דער פאראייניקטער בודזשעט קאמפיין וואס איז דא נאר־וואס דורכגעפירט געווארן פאר די לאקאלע אינסטיטוציעס האט ניט נאר דערגרייכט זיין ציל, נאר ער האט אים איבערגעטראפן אויף 9 טויזנט דאל.

דער קאמפיין איז געווען אויף 660 טויז־זענט דאל. און ביז איצט איז שוין גע־שאפן געווארן 669 טויזנט דאלאר. ביז אלע באריכטן דא זיי זאמלער וועלן אנקו־מען, גלויבט מען, אז די סומע זאל דער־גרייכט ווערן ביז 675 טויזנט דאלאר.

מוטער פאראיין פארזאמלונג אפגעלייגט

צוליב ה. לייוויק באנקעט מארגן אוו., האט דער מוטער פאראיין פון פרישל אפגעלייגט די פארווייַלונג אנאנסירט אויף דעם אוונט ביי קומענדיקער וואך.

ארום פופצן מיליאָן ארבעטסלאָזע אין צוואנציק לענדער

20 לענדער טרינקען זיך ביי היינטיקן טאג אין א ים פון עקאנאמישן חורבן. די אינטערנאציאנאלע ארבעטער ארגאנ׳ז זאציע אין זשענעוא שאצט אפ, אז זיבן מיליאן ארבעטסלאזע געפינען זיך איצט אין די פאראייניקטע שטאטן.

די גרעסטע ארבעטסלאזיקייט אין פראפארציע צו דער באפעלקערונג הערשט אין דייטשלאנד. אויף יעדע צוואנציק איינוואוינער געפינט זיך דארטן אן אר־בעטסלאזער. אין גרויס בריטאניע גע־פינט זיך איין ארבעטסלאזער אויף יעדע 22 איינוואוינער, און אין די פאראייניק־טע שטאטן געפינט זיך איין ארבעטסלאַ־זער אויף יעדע דרייסיק איינוואוינער — לויט די זשענעווער ציפערן.

קאנאדע איז איינע פון די לענדער מיט דער קלענסטער ארבעטסלאזיקייט. די פראפארציע איז אין ארבעטסלאזער אויף פופצעך איינוואוינער.

לויט אן אפיציעלער ציילונג אין דייטשלאנד, געפינען זיך דארטן ביי היינ־טיקן טאג דריי־מיליאן און 184 טויזנט ארבעטסלאזע. אין רוסלאנד געפינען זיך לויט די ציפערן אין זשענעווא, א מיליאן און 150 טויזנט ארבעטסלאזע, כאטש דער דאזיקער ציפער ווערט אפגעלייקנט פון דער סאָוועטן רעגירונג. אין גרויס בריטא־ניע זיינען ארום צוויי מיליאן און הונ־דערט טויזנט ארבעטסלאזע. די קלענסטע צאל ארבעטסלאזע האט פראנקרייך — ס״ה טויזנט נפשות.

די צוואנציק לענדער וואס פארמאגן די 15 מיליאניקע ארבעטסלאזע ארמיי, זיי־נען: עסטרייך, בעלגיע, קאנאדע, טשע־כא־סלאוואקיע, דענמארק, דאנציק, פראנק־רייך, גרויס בריטאניע, אונגארן, איטאַ־ליע, פודע־לענדס, נארוועגיע, פוילן, פאלעסטינע, רומעניע, רוסלאנד, סאאר, שווידן, די פאראייניקטע שטאטן און יוגא־סלאוויע.

אנערע אבער שאצן אפ אז זיבן מיליאן ארבעטסלאזע געפינען זיך איצט אין די פאראייניקטע שטאטן.

די גרעסטע ארבעטסלאזיקייט אין פראפארציע צו דער באפעלקערונג הערשט אין דייטשלאנד. אויף יעדע צוואנציק איינוואוינער געפינט זיך דארטן אן אר־בעטסלאזער. אין גרויס בריטאניע פינט זיך איין ארבעטסלאזער אויף יעדע 22 איינוואוינער, און אין די פאראייניק־טע שטאטן געפינט זיך איין ארבעטסלאַ־זער אויף יעדע דרייסיק איינוואוינער — לויט די זשענעווער ציפערן.

קאנאדע איז איינע פון די לענדער מיט דער קלענסטער ארבעטסלאזיקייט. די פראפארציע איז אין ארבעטסלאזער אויף פופצעך איינוואוינער.

לויט אן אפיציעלער ציילונג אין דייטשלאנד, געפינען זיך דארטן ביי היינ־טיקן טאג דריי־מיליאן און 184 טויזנט ארבעטסלאזע. אין רוסלאנד געפינען זיך לויט די ציפערן אין זשענעווא, א מיליאן און 150 טויזנט ארבעטסלאזע, כאטש דער דאזיקער ציפער ווערט אפגעלייקנט פון דער סאָוועטן רעגירונג. אין גרויס בריטא־ניע זיינען ארום צוויי מיליאן און הונ־דערט טויזנט ארבעטסלאזע. די קלענסטע צאל ארבעטסלאזע האט פראנקרייך — ס״ה טויזנט נפשות.

די צוואנציק לענדער וואס פארמאגן די 15 מיליאניקע ארבעטסלאזע ארמיי, זיי־נען: עסטרייך, בעלגיע, קאנאדע, טשע־כא־סלאוואקיע, דענמארק, דאנציק, פראנק־רייך, גרויס בריטאניע, אונגארן, איטאַ־ליע, פודע־לענדס, נארוועגיע, פוילן, פאלעסטינע, רומעניע, רוסלאנד, סאאר, שווידן, די פאראייניקטע שטאטן און יוגא־סלאוויע.

יונגער פארמער דערשיסט זיין איינענע כלה און איר פאטער, פארוואונדעט איר ברודער און באנייט זעלבסטמארד דורך גיפט

ערמאנטאן, אלטא., נאוו. 4. — דריי זיינען טויט און איינער פארוואונדעט אויף א פארם ארום סערזשווין, אלט., ווי א רעזולטאט פון א ליבעס־מאנעריע. «דזשאזעף וואַרד, 28 יאר אלט, איז גע־ווען פאר׳קנס׳ט צו מיט העלען מ׳ילער, מאסטער פון מערב קאנאדע אין די אינטע־רעסן פונ׳ם פאראיין.

ה׳ פאל וועט אדרעסירן דא א מאסן־פאראלעלונג קום. זונטאג, 2.30 ביינאַכט, אין פרץ זאל, וואו ער וועט דערקלערן די איצטיקע אימיגראציע לאגע פ. ה. גרין וועט זיין פארזיצער. און צווישן די רעדנער וועלן זיין דעפ. היפס, ה. י. ווייל־דער, י. א. משערעסקי, ס. ב. לעווין, מ. א. גרעי און אנדערע.

מעקס קימל איז געשטארבן אין רענווער

א הינער תושב, מעקס קימל, איז גע־שטארבן אין רענווער, קאלאראדא. זיין קערפער ווערט דערווארטעט אין וויניפעג ארום דאנערשטאג.

מר. פיינע קימל, א ברודער, ה. דזש. קימל: 2 שוועסטער, מרס. פארטיגאל און מרס. ארעצקי, אין וויניפעג; א ברודער חיים, אין דעטראיט; און ישראל אין מי־נעאפאלים.

ה. פאל וועט אדרעסירן מאס־מיטינג

ה. פאל, עקזעקוטיוו דירעקטאר פון קאנאדער אידישן אימיגראנטן־הילף פאר־אין (מאנטרעאל), קומט די טעג קיין ווי־ניפעג און וועט באזוכן אלע וויכטיקערע פונקטן פון מערב קאנאדע אין די אינטע־רעסן פונ׳ם פאראיין.

ה׳ פאל וועט אדרעסירן דא א מאסן־פאראלעלונג קום. זונטאג, 2.30 ביינאַכט, אין פרץ זאל, וואו ער וועט דערקלערן די איצטיקע אימיגראציע לאגע פ. ה. גרין וועט זיין פארזיצער. און צווישן די רעדנער וועלן זיין דעפ. היפס, ה. י. ווייל־דער, י. א. משערעסקי, ס. ב. לעווין, מ. א. גרעי און אנדערע.

נעזעלשאפטלאכער קאלענדאר

דינסטאג, נאָוועמבער 4

"וויסט און ברידזש" פון כנסת־ישראל מיסטערהוד אין י. מ. ה. א. זאל, 8.30 אונ.

מיטוואך, נאוו. 5

פארזאמ. פון פרויען בר. ארב. רינג ביי מרס. גאלובאוו, 395 דאפערין עווע. 8.30 נ. מ.

וואל־פארזאמלונג פון פרויען פאראיין פון מאונט כרמל קליניק, 8 אונט. אין קליניק.

מאנטע איזראעל און מרס. מ. האלפערן ביי וופ. הדסה וועגן סימפאזיום באריכט, 8 אונט אין ביון זאל. מחזיק. טיי.

באריכט פון קאנונעגאן ביי פרע"צ פרויען, פון מרס. יאנאווסקי, 8.30 אונ. אין פאלקס שול.

שבת, נאוו 8

באנקעט און טאנץ פון עסטרייך־פוילי־שען פארבאנד, אין קליינער ת"ת. רייכע פראגראם.

זונטאג, נאוו 9

יערלאכע טיי פון מוטער פאראיין פון פרץ שול, ביי מרס. י. א. משערעסקי, 333 סט. דזשאנס עווע. 2.30 ביז שפעט.

"טעג־טאג" פאר א"י. אויפזיכט הדסה קאונסיל.

טיי פון וופ. הדסה ביי מרס. פ. מאס, 445 סאלטער סט. 3 ביז 11 נ. מ.

מ. מענאכאווסקי וועגן די לעצטע פאר לעסטינער אנטוויקלונגען. 3 נ. מ. אין פרץ אינסט. אויפזיכט לינקע פוע"צ.

מאָנטאָג, נאָוועמבער 10

מ. בלאשטיין וועגן י. ל. פרץ ביי אינ־דעפ. פרי לאגן 8.30 אונ. אין פרץ אינסט.

לי"ען־קרייז פון מוטער פאראיין פון פרץ שול ביי מרס. סטדלעצקי, 395 פרינסעסארד.

דינסטאָג, נאָוועמבער 11

דר. פערלמאן: "היגיענע אין מיטעלע יארן", 8.30 אונונט. אין פרץ זאל, ביי פראפעסיאנעל פאראיין.

זונטאָג, נאָוו. 16

מאנע און צובייס. 9 נ. מ. אין פרץ זאל. אויפזיכט מוטער פאראיין פון פרץ שול.

ה. לייוויק וועט היינט פאָרלייענען נאָך ניט קיין געדרוקטע דראָמע

"די קאמעדיע פון דער דערלייזונג", — א נייע דראמע פון ה. לייוויק, וועט דא היינט פארגעלייענט ווערן פונ׳ם מחבר, 9 אוונט (פונקט), אין פרץ־זאל. די דרא־מע איז נאך ניט געדרוקט געווארן, און וועט פארגעלייענעט ווערן פונ׳ם מאנר סקריפט.

לויט די ידיעות וואס די הינע קול־טור געזעלשאפט, וואס אראנזשירט לייי־וויקס לעקציעס, האט געקראגן פון אנ־דערע שטעט וואס ער האט באזוכט, האט ער געמאכט זייער א שטארקן רושם דאר־טען וואו ער האט זיך דאזיקע נייע דרא־מע פארגעלייענט. אגב איז ה. לייוויק באַ־קאנט ווי אן אויסגעצייכנטער פארלייע־נער פון זיינע ווערק. עס איז דערפאַר באשלאסן געווארן צו פארבייטן די פרי־ער אנאנסירטע אויף דעם אוונט טעטע אויף דער דאזיקער פארלעזונג.

א באנקעט לכבוד דעם חשוב׳ן גאסט ווערט דורכגעפירט מארגן אונט. אין פרץ זאל.

קומענדיקן פרייטאג אונט וועט ה. לייוויק דא האלטן זיין לעצטע לעקציע, אויף דער טעמע "ליטעראטור און רע־וואלוציע".

פון דאנען פארט ער אפ ווייטער וועסט. און וועט באזוכן רעדזשיינע, קאל־גארי, עדמאנטאן און וואנקאווער.

גרויסער פלאן פון קאלאניזאציע פאר ארבעטסלאזע אין ענגלאנד ווערט פארגעשלאגן פון ליבעראלן

לאנדאן, נאוו. 4. — א פלאן צו קאַ־לאניזיין 650 טויזנט ארבעטסלאזע אויף באדן קאנסיסירט פון רייעד גוט־באזיצער ווערט פארגעשלאגן פון לאיד דזשאנדרוש און לארד לאסטיען (פיליפ קער) אין א מע־מאראנדום צו דער ארבעטער רעגירונג. כדי דורכצופירן דעם פלאן, ווערט פארגע־שלאגן צו שאפן א הלואה פון 250 מיליאן פונט (איין ביליאן מיט 215 מיליאן דאל.)

די ליבעראלן שלאגן גלייכצייטיק פאר, אז די פראדוקציע קאסטן זאלן געשניטן ווערן אויף 10 פראצענט, כדי גרויס ברי־טאניע זאל קריגן א בעסערע מעגלאכקייט צו קאנקורירן אינ׳ם אויסלענדישן מארק, און אז די רעגירונג זאל דערזיכערן אירע אויסגאבן אויף 10 פראצענט דורך רעווי־דירן די ארבעטסלאזיקייט שטיצע.

די רעגירונג, זאגט דער מעמאראנדום, דארף איבערנעמען די ראל פונ׳ם לאנד־איינגנטימער, ווייל דער פריוואטער גוט־באזיצער קאן מער ניט דערפילן זיינע פונקציעס. די עקספראפריאציע פון באדן ווערט באראכטיקט ווי א נאציאנאלע דרינגלאכקייט.

היינט קריטישע אפשטימונג פאר רעגירונג

לאנדאן, נאוו. 4. — די מאקדאנאלד רעגירונג וועט דורכמאכן א קריטישע אפ־שטימונג היינט אונט, ווען עס ווערט גע־שטימט דער אמענדמענט פון דער קאַ־סערוואטיווער פארטיי וואס קריטיקירט די רעגירונג פאר איר נאכלעסיקייט אין לייזן די ארבעטסלאזיקייט פראבלעם.

די ליבעראלן האבן אבער באשלאסן ניט צו שטימען דעם קאנסערוואטיוון אמענד־מענט. זיי וועלן זיך צוריקהאלטן פון שטימען, וואס וועט געבן דער רעגירונג א מערהייט, אויב נאר מיטגלידער פון איר אייגענער פארטיי זאלן ניט אויסשטימען אויף דעם אמענדמענט.

ה. לייוויק לייענט היינט נייע דראמע

"די קאמעדיע פון דערלייזונג", 9 אוונט פונקט, אין פרץ זאל — מאָרגן (מיט.) 8 אוונט באנקעט — לכבוד לייוויק אין פרץ זאל

אנב - אורחא

פון מארק

ה. לייוויק וועגן לעגענדע געשטאלטן אין דער אידישער ליטעראטור

ביי יעדן פאלק זיינען דא לעגענדאריש געשטאלטן, — היסטאריש פיגורן, וואס זיינען אינ׳ם משך פון א ליינגערער אדער קירצערער צייט פארוואנדלט געווארן אין לעגענדעס.

די לעגענדעס דריקן אויס ניט די אמת׳ע היסטאריש געשטאלט פון די העלדן, נאר די שטימונגען פונ׳ם פאלק, — זיי ווערן דאס, וואס דאס פאלק וואלט געוואלט אין זיי זעען. זיי ווערן די פארקערפערונג פון געוויסע אידעאלן פונ׳ם פאלק.

מיר אבער דא וועלן ריידן ניט וועגן די לעגענדאריש, נאר וועגן די לעגענדע גע־שטאלטן, — ד. ה., וועגן די געשטאלטן וואס האבן קיינמאל באמת ניט עקזיס־טירט, נאר זיי זיינען געבארן געווארן אין דער פאנטאזיע פון א פאלק צו פארקער־פערן זיינע געוויסע אידעאלן.

די דאזיקע זיינען וויכטיקער נאך פון די לעגענדאריש געשטאלטן, ווייל זיי, ניט געבונדן פון געוויסע היסטאריש גא־דינגונגען און סביבות, זיינען אינגאנצן פרייע שאפונגען פון דער פאלקס פאנטאַ־זיע און שפיגלן אפבעסטן אפ זיינע אי־דעאלן און שטרעבונגען.

אויב די געשטאלטן זיינען פון א רעלי־גיעזן כאראקטער אין דאס בלוין דערפאר, ווייל זיי זיינען געשאפן געווארן אין א צייט, ווען רעליגיע איז געווען דער אייג־ציקער אויסערלאכער לבוש פון אלע נייס־טיקע עמאציעס, — וואס האט עס ניט צו טון מיט דער פשוט׳ער מעשלאכקייט פון זייער אינהאלט.

* * *

אזעלכע לעגענדע געשטאלטן זיינען דא ביי אלע פעלקער.

ביי די רוסן, למשל, איז דא "איוואנע־לע נאר", — אן אויסגע׳חלום׳טע גע־שטאלט פון אנטערדרייטקע, פארוואר־לאַ־טע מענשן, וואס האבן אין דער באשייד־נער געשטאלט פונ׳ם "נאר" אויסגעדריקט זייער איינענעם געמיט־צושטאנד און זיי־ער פראטעסט קעגן זייער קנעכטשאפט.

ביי אלע פעלקער זיינען די לעגענדע געשטאלטן א פראדוקט פון זייער בדענע־דיקן באגער דערלייזט צו ווערן, און אין זיי דריקן זיי אויס און פארקערפערן דעם דאזיקן באגער.

עס איז דערפאר נאריש און שעדלאך צו באהויפטן, אז צו באנוצן זיך מיט די דאַ־זיקע פיגורן אין דער ליטעראטור מיינט רעאקציע, — אדרבא, די דאזיקע פיגורן פארקערפערן די רעוואלוציונערסטע בעראַ־קען פון א פאלק.

זיי ווערן אויסגעלייטערט אין די קינסט־לערישע שאפונגען, און דורך דער ליטע־ראטור זיינען זיי צוריק משפיע אויפ׳ן פאלק.

אווי האט די גרויסע רוסישע ליטעראַ־טור, וועלכע אין אנב באזונדערס רייף מיט דערלייזונג מאסיוון, גוואלדיק געווירקט אויפ׳ן פאלק און האט גורם געווען אין דער גרעסטער מאס צו דעם, אז "איוואַ־נע נאר" זאל פרובירן צו צערייסן זיי־נע קייטן . . .

* * *

דער אידישער פאלקלאר איז באזונדערס רייף מיט לעגענדע געשטאלטן, — ווי א גע׳רלרק׳ס פאלק האט עס באזונדערס גע־בעבן מיט באנער צו דערלייזונג.

די אידישע משיח געשטאלט איז פונ׳ם קריסטנטום דערגארירט געווארן, דערמיט וואס זי איז פארווירקלאכט געווארן, איז אוועקגעשטעלט געווארן אין דער פארגאנ־גענהייט. דער "משיח", דער "דערלייזער", איז אזוי געווארן דער, וואס ליידט פאר אלעמען, ניבנדיק דערמיט א הכשר פאר אלעמען צו באניין נעמיינהייט.

ביי אידן איז פארבליבן דער משיחיזם דער אידעאל פונ׳ם לעתידלבא, און ער פארקערפערט דעם אידעאל פון שטרעבן צו פולקאמענהייט.

דאן זיינען דא די לעגענדע געשטאלטן פון די ל״ו צדיקים, אויף וועלכע עס האלט זיך די וועלט. זיי זיינען ניט קיין תקיפים, קיין פירער, קיין לומדים, — נאר פראס־טע מענשן, שניידער, שוסטער, באלעגא־לעס, בעטלער.

דאס פאלק האט אט די נידריקסטע פון די נידריקע אנפארטריט צו האלטן די וועלט אויף זייערע פייצעס. דאס איז דער אמת׳ער פראלעטארישער געראנק, — ניט אז "די לעצטע זאלן ווערן די ערשטע", אז די וועלט זאל בלויז איבערגעטאשט ווערן, און די נעכטיקע אונטערדריקטע זאלן ווערן די היינטיקע אונטערדריקער, — נאר אז עס זאל בכלל ניט זיין קיין אויבערשטע און קיין אונטערשטע.

עס איז דא די אליהו הנביא געשטאלט, וואס וואנדערט ארום פון ארט צו ארט און לינדערט די באלייקע נויט פון מענשן, — וואס סימבאליזירט דעם געראנק, אז ס׳איז ניט גענוג צו באדארגן די ווייטע צוקונפט, נאר ס׳איז אויך נויטיק צו האבן א מענש־לאכע באציאונג צו מענשן, צו העלפן זיי גלייך, ווען זיי נויטיקן זיך אין היל׳ף.

אידן, ווי א שוואך פאלק, האבן ניט גע־קאנט ענטפערן מיט קלעפ אויף קלעפ. זיי האבן דערפאר געפונען טרייסט אין דער גולה געשטאלט, וואס איז די פארקערפער־רונג פון ברוטאלער מאכט. אין דער לע־גענדע פון פאלק האט אבער די ברוטאלע מאכט קיין קיום ניט, און דער גולם פאר־ליירט זיין לעבן און ווערט סקובר צווישן די שמות, — א רירנדיק געשטאלט . . .

* * *

פון אט דעם רייכן רעוואלוציאנערן קוואל שעפט די אידישע ליטעראטור, און זי דארף ווייטער שעפן איר חיות, און צוריק באוווירן דאס פאלק דורך די קינסטלעריש אויסגעלייטערטע געשטאלטן דערלייזונג פונ׳ם מענשן.

די אידישע ליטעראטור, ווי די ליטע־ראטור פון אן אונטערדריקט פאלק, איז באזונדערס רייך מיט דערלייזונגס מא־טיזן, און זי קאן דערפאר גוואלדיק באַ־רייכערן אין דער הינזיכט די וועלט ליי־טעראטור.

MON. NOV. 3,
Classified
FOR
Sheps Age
MISS PATTERSON
NOKOMIS
THE J. McDIA
201 Nokomis Bldg.
פארלאנגט
SITUATION
HELP WA
S. BO
Phone 26
Ste. 309, 314
JOE K
MR. LAW
J. J. SWANSO
601 Paris Bldg
פארלאנגט
FOR R
פארלאנגט
MUTUAL
874 Main St.

ביילע-גישע

פון דער סעריע: "משומדים"
פון אלחנן

ר' מרדכי! פריער האט אין נאכדעם איר, איר הערט-וואס איך זאג אייך, איר! איר זייט דער איינציקער וואס קען זיי ארויסראטעווען פון שמד! די משפחה אירע וועט אייך אייביק דאנקבאר זיין. הייגט ארויסראטעווען א אידישע טאכטער פון דער טומאה איז שוין גאר נישט איר. ווייסט דאך וואס אונזערע הייליקע ספרים זאגן: "יש קונה עולמו בשעה אחת". בטוח אני בזה, ר' מרדכי, אז איר וועט זיך איינקויפן דאס גאנצע עולם הבא דערמיט. אבער ווי גאט איז אייך ליב, העלפט! ראטעווט!!!

אזוי האט ארליך סיעליצער מיט גרויס הייע איינגע'טענט'ט מיט ר' מרדכי'ן. ער, ארליך איז געווען א שטיקל קרוב צו ר' זלמן סיעלעצער וועמעס טאכטער עס האט זיך פון דער העלער הויט אפגע'שמרט. אז דאס האט זיי געטראפן ווי א דונער פון קלארן הימל איז איבעריק צו זאגן. קיין נביר איז טאקע ר' זלמן ניט געווען, נאר אז ערלאכער איד און יראת שמים. נעמאכט א שווער לעבן אין דארף אלס "סינעגוג", ד. ה. געפארבט די היימיש-געוועבטע נויר אישע קליידער אין אן איינגעשמירטן קעסט ביי זיך אין הויז, פון וועלכן ס'האט זיך "געהערט" אויף דער צענטער נאס. שטענדיק איז ער ארומגענאנגען אין קאפ לירטע הענטשקעס, דער קאליר איז אפ-היינגיק געווען פון דער פארב. וואס ער האט געבראוכט. דאס האט אים אנגע-ארחא געדינט פאר א גוטער רעקלאמע צו זיין פאך. עס הייסט אז אפילו פון די הענט קאן מען די פארב ניט אפוואשן.

אז די בנים האבן זיך א הויב געטאן, פלעגן זיי זיך ארויסלאזן אויפ'ן דארף קויפן וואס עס פלעגט זיך מאכן. דקות, שמויסן, א בינטל חזיר האר, מאשטשינעס, א דרומה אזעלכע מיני זאכן וואס זיי נען עובר-לכוחר אזן וואס דער גוי האט געהאט צו פארקויפן, און מ'האט "נאקפ" געמאכט אן עראך לעבן.

נאט האט עבענשט ר. זלמנ'ען מיט עטלאכע טעכטער, וועלכע זיינע זאך אבער פצוצלונג, וויי פאר נאכט, זיינען זיי אויסגעוואקסן, און אז ר' זלמן האט זיך ארומגעקוקט איז א ס'נעבאך פינסטער געווארן אין די אויגן. גוואלד נעשריען! דריי מוידן, קיין עין הרע, כאטש צו דער הופה פיר זיי אלע, אבער פון קיין גרן אין קיין סימן ניטא. אמת, זיי זיינען טאר מע וואוילע מיידלאך, נעהארכזאם; ברויט עס ברענט ביי איר אונטער די הענט אלע הויזיקע ארבעטן ווי: קאכן, באקן, וואשן, ראמען, ניינען און אויסנייען, און וואס ניט? אבער וואס נוצט עס אלעס, אז "קאני דארארהי", אז צו קריגן א חתן דארף מען אים אפשטיין מיט גאלד. אונטער ק'ן קערבלאך קען מען גאר ניט אנהויבן צו דיידן קיין שידוך, היינט וואו איז "פאר-וועלט", ס'הייט אויסשטייער?

ניט איין שלאפלאזע נאכט האט ר' זלמן פארבראכט אויף זיין נעלענער עצת'נדיק זיך מיט זיין "אלטער". אז נאך א לאנגן ישוב-הדעת איז ביי זיי מיט האקצוויטיק באשלאסן געווארן, צו לאזן דע'טעכטער גיין "דינען". די מיידלאך האבן אנסט טינקטיוו געפילט אז זיי מוזן עפעס טאן, ארויסצורייסן זיך פון דארף, און פארדיר נען אריין אויף זיך, אויב ניט וועלן זיי פארזעלן ווערן ביז אין גרויען צאפ אריין. א לאנגע צייט נאכ'ן באשלוס האט ר' זלמן ניט געקענט פועל'ן ביי זיך אפצו-לאזן די מיידלאך אין דער פרעמד. דאס האבן אים אנגעזאגט. ווי לאזט מען אויעך יונגע מיידלאך אין דער וועלט אריין, אן אן אויפזיכט פון עלטערן?

די איינגערע און עלטערע טעכטער האבן געקראגן שטעלעס אין די דערבייאיקע שטעט אין רייכע אידישע היימען. די מי-טעלע, ביי'ל-גישע, די "פער" פון זיי אין, די גרעסטע בריה, די שענסטע, די לעבע-דיקסטע, זי האט געקראגן א שטעלע ניט ווייט פון דער היים, א וואורסט דרייצן, אינ'ם דארף פאפאווא-נארא, אין א באר לעבאטישער הויז. עס איז אויעך א צייט, די קינדער האבן געשריבן גוטע ברייוולאך און די אלטע זיינען שוין געווען צופרידן. איבערהויפט אז בשעת הדחק פלעגן נאך די טעכטער צוהעלפן. מיט דער מיטלסטער טאכטער האט זיך ר' זלמן אפטלאך געזוכט עו. ספעציעל ביי די יאריגן, און ער האט ממש געשעפט נחת פון איר. די באלע-באסטע האט זיך אפלויבן ניט נעקענט פון אי'ר. זי האלט זי ממש ווי אן איינגן קינד, און א ראיה, זי וועט פאר איר אויסזוכן א לייטישן חתן, ווענן נדן זאלן זיך די אלטע גאר ניט דאנען'ן.

צי ר' זלמן איז געווען צופרידן? א פראגע דאס איז. ביי יעדער געלעגנהייט האט ער איבערגע'חוד'ט: אירן, מיר האבן א שטארקן גאט, אז אל רחום וחנון, גע-לויבט זיין ליבער און הייליקער נאמען.

די צייט האט זיך אומבאמערקט גע-רוקט. איינמאל, טרעפנדיק זיך אויפ'ן יא-ריד אין פאפאווא-נארא מיט א דארטיקן תושב, דערצייקט אים יענער, אז עס טראגט זיך עפעס ארום מאדנע קלאנגען אי-בערן שטעטל וועגן זיין טאכטער מיט א סטאליאר-שיינער, א יונג א ברעו. ער זאל עס ניט נעמען פאר אומגוט וואס ער זאגט עס אים, ער איז ניט אויסן חליקה ווי צו טאן אים, אדער חס-ושלום אויסזוטראכטן א שם-רע אויף א איריישער טאכטער. עס הייסט, אליין האט ער נארנישט ניט גע-זעען פארקערט, ער ווייסט אז איר באלע-באסטע לויבט זי אין הימל אריין, אבער אז מ'קלינגט אין א חנה אדער א פגר, און דאריבער וועט נארנים שאדן אז ער, ר' זלמן, זאל אריינקוקן אין דער זאך. ממה נפשך: איז עס א ליגן, איז דאך מה'טוב, טאמער חליקה וואס? איז גוט צו פאר-כאפן די זאך איצט.

קיין צו שטריינגער אדער בייזער טאטע איז ר' זלמן קיינמאל ניט געווען, אבער דערהערנדיק אזוינע דבורים, איז אים פינסטער געווארן אין די אויגן, און באלד איז ער טאקע אוועק צו דער טאכטער. נעטראפן האט ער זי א שיינענדיקע ווי זיבן זונען, שטארק פארהאוועט מיט די פיל אורחים וואס זיינען זיך צוזאמענגע-פאר'ן אויבער'ן יאריד צו איר באלעבאס. זי האט אים, ווי געוויינלאך, באגעגנט א צופרידענע. אבער אויסצורייד'ן א ווארט מיט אים האט זי קיין צייט ניט געהאט. ער האט געווארט אין א איינגערע צייט, ביז די באלעבאסטע איז אנגעקומען און האט אים געלאדן צו "וואשן זיך עסן". ביים טיש איז געווען א גוט ביסל לחיים, מ'האט דערלאנגט א גוטן "ווארעמעס" און גע-בענשט מיט מנין. די "ברוכים הישבים" האבן שטארק געלויבט זיין טאכטער, זי האט זיך שטארק גערוילט, און דער "טא-טע" האט נאך דעם גוטן לחיים מיט'ן פעטן נעבראטנס, און איבערהויפט, פון די לויב געזאגנען צו זיין טאכטער, זיך געשמאקט פאר נחת, אז האט אינ-נאנען פארגעסן נאך וואס ער איז געקו-מען. און טאמער האט אן אומרואיקער גע-דאנק יא א בלינ געטאן ערגעץ אין זיין פארנעפלטן מיח, האט ער אים ווי א בייזע פליג פארטריבן. ווארום, האט ער זיך גע-טראכט מיט האלב צוגעמאכטע אויגן, ווי שיקט עס זיך? וואלט זי געראטן אזא שווערע זינד אויף איר נשמה, טא ווי וואלט זי געקענט אזוי פרייליך זיין, אז ווי וואלט עפעס די באלעבאסטע, אזא קלוגע אידענע, אן אשת חייל, ווי וואלט זי דאס נארנים באמערקט? אזוי האט ער זיך אליין פארווינט. "וואס עס ווייל זיך ניט".

* * *

נאר אומדערווארטעט, האט זיך ביילע-גישע באגעגנט מיט איר בייזן שטן. אין א זומערדיקן שבת בין-השמשות, אין זי מיט א פאר חבר'טעס געגאנגען שפאצירן אויפן "גאראדאק" צווישן די סערער. די שבת-דיקע מנוחה איז געווען אויסגענאסן ניט נאר אויף די מענשן, נאר אפילו אויף דער שטומער נאטור. קיין בלעטעלע, קיין גרע-זעלע האט זיך קיין ריר ניט געטאן; נאר די פייגעלאך צווישן די צווייגן האבן שלע-פעריק געצווישטשטשערט זייער קרעעת-שמע. דער גריל האט זיך צעלאזט נאר אויף די הויכע טענער און די ישאבעס פון טייך האבן איבערגעהאלטן מיט א באר-סאוון קווא, קווא.

קיין מעשה ביכלאך האבן זיי ניט גע-לעזן, קיין ראמאנען זיכער ניט, דאך האבן די מיידלשע יונגע תמימות'דיקע נשמות געביינקט, זייערע הערצער זיינען פאר-גאנגען אין א זיסן נאגן נאך עטוואס אומ-באגרייפלאכעס. ווי א האלב צעעפנטע בלום לעכצט נאך דער באשטייבונג, געע-פענענדיק איר בעכערל פאר דער בין אדער זומער-פייגעלע.

זיי האבן אויסגעקליבן א גראזיקן פלאץ צווישן די קוסטעס אינ'ם טייך און האבן זיך אוועקגעזעצט חלום'ען אויפ'ן וואר. דאס וואסער-פלאך פונ'ם טייך איז אונ-טער זיי געלעגן אויסגעשפרייט ווי א זיל-בערנער שפיגל, גלאט און רואיק. די ערשט אויפגעגאנגענע פולע לבנה מיט די ע-צייטלע שטערנדלאך האבן זיך נא'סקאס אפגעשפיגלט אינ'ם וואסער. א פישער אויף זיין "דושא-גובקא" שטייענדיק אויף די קני האט זיך ווי א שטן דורכגעשלייכט, צערונצלעגדיק עטוואס דאס רואיקע פלאך מיט דער וועסלע (רודער), און ווידער שא. א פלאיסק! א פישעלע האט א שטיף גע-טאן, ווארשיינלאך פון פרייד וואס דער פישער האט זי ניט געפאקט, און כוואליע-ענארטיקע רייפן צעשפרייטן זיך איבער'ן צענאסענעם זילבער אלע גרעסער און גרע-סער. אריינכאפנדיק די לבנה מיט די שטערן אין א רונדיקער הוידלקע, מאכנ-דיק פון יעדער שטערן א שלשלת, און פון דער לבנה א צערונצלט לאנגריק פנים. אין מיטן טייך ארויף, א "קורנאן", א סטארע נענז, מ'כאפט א דרעמל אויף איין פוס, דעם שנאבל אונטער'ן פליגל פאר-רוקט. אז א פארוואס האט איינע א טרו-מייטער געטאן, און אויגנבליקלאך האט זיך צעטראגן א פארטויבנדער כאר פון גא-גא-א-א-א'ס אונטערגעכאפט פון דער גאנצער סטארע. און גאנץ אומדערווארט-טעט איז ווידער שטיל געווארן, גלייך ווי גארנישט געשעען, די גענז שלאפן שוין ווידער אויף איין פוס מיט'ן שנאבל אונ-טער'ן פליגל.

די מיידלאך זיצן צווישן די קוסטעס און מ'ברומט אונטער א טרויעריק לידל, און די הערצער קלאפן צום טאקט.

"אי, דו פארסט אוועק פון מיר"

טייערער לעבן מיינער,

"די דראזשקעלע זי שטייט שוין

ביידער טיר.

"זיי-זשע געזונט טייערער לעבן מיינער

"פארגעסן זאלסטו ניט אויף מיר . . .

און אזוי ווייטער.

פלוצלונג שפרינגען ארויס עטלאכע שקצים פון די קוסטעס מיט א געלעכטער און נעשריי "הארני זשיראוואטשקי הארנא ספיוואיעטע" און מ'כאפט ארום די מיידל-לאך קושן. די צוויי חבר'טעס האבן זיך מיט געשרייען און קוויטשעריען ארויס-געריסן און האבן זיך געלאזט לויפן, און ביי איוואנען אויב ער ווייסט וואס. ר' מרדכי איז אוועק. געטראפן איוואנען ביים ווערקשטאט זייער א פריילאכן. דער-זעענדיק ר' מרדכי'ן ארייגקומענדיק, האט ער זיך אנגעכמורעט, און אויף אלע זייג-נע פראגן, האט ער געהאט נאר איין קורצן ענטפער: "זנאט גיע זנאיו, מאטל אבראר-מאוויטש".

מוצאי יום-טוב האט מען געשיקט א שליח צו ר' זלמן סיעלעצער. מיט דער טרויעריקער בשורה. ער איז באלד נעקו-מען צעלויפן אז אן אטעם און איז מיט די חשיבי הערן אוועק צום פריסקאווי, בעטן חליקה אויפצווזוכן זיין טאכטער. דער פריס-טאוו, בכלל ניט קיין שלעכטער גוי, האט דאס מאל פארשפראכן מיט א האלבן מויל, צו טאן וואס מעגלאך, אבער ביים פאר-שפרעכן איז עס געבליבן. געטאן האט ער גארניט. ר' זלמן איז גרוי און אלע געווארן פון צרות. ביילע-גישע איז ווי אין וואסער אריין.

א פאר חדשים שפעטער, האט זיך ווי א פייער צעטראגן אויבער'ן שטעטל די נויעס, אז אימעצער האט געזעען ביילע-גישע גייענדיק אין "צערקווע" אנגעטאן ווי א גוי'ע. אלע זיינען געלאפן אויפ'ן בייז'וואונדער, זעען ווי זי וועט גיין צו-ריק. און זי איז טאקע געגאנגען האנט אין האנט מיט איוואן ראמנאק'ן, וועלכער איז ביי איר זייט געגאנגען שטאלץ, דעם קאפ פארריסן.

דאס שטעטל איז ווידער אוועק אויף רעדלאך. עס איז באשלאסן געווארן צו זעען זיך מיט'ן גלח, פיליייכט וועט ער עפעס טאן, כאטש מ'האט צו גוט גע-וואוסט, אז "אטעיע יאהאן סאפסקי" איז אן אלטער פארביסענער צורר היהודים, האט קיין אידיש שוועל קיינמאל ניט אריי-נגעטראטן, און האט זעלטן ווען אויס-גערעדט א ווארט מיט א אידן. פאר ר' מרדכי'ן האט ער געהאט אביסל דרך-ארץ, האט מען פארלאנגט אז ער זאל אומבא-דינגט גיין דורכריידן זיך מיטן' גלח. עס איז ווייט ניט געווען צום הארצן ר' מרדכי'ן גיין צום צורר היהודים, אבער א ברייטע פלייצעס, מוסקוליסטע הענט, א קאפ מיט לאנג געקראולטע האר און אויגן, אוי די אויגן! זיי שרפה'ן דורך די נשמה. די כפרה זאל ער ווערן רבש"ע. אבער וואס שטייט זי דא? ווארום לויפט זי ניט ווי פון פייער? אט האט איר געווארן א צאן אן א צאן און יעצט האט זי דערפילט א פייער אויפפלאמענדיק אין איר. דאס קלאר רונדיק פנים אירם איז געווען פאר-פלאמט און א ברוזיגדער צארן האט זי ארומגעגאפט, קענן אט דער שטיק רויער נאטור, אין דער געשטאלט פון דעם שניט וואס איז נעבן איר געשטאנען, ווי די סטאטע פון א הערקולעס, ניט ארונטער-נעמענדיק זיינע ברענענדיקע אויגן פון איר "קאק טי סמעל". אין זי אויף אים ארויפגעפאלן מיט א רציחה און האט אים גענומען פאטשן. ער האט זיך פון ארט ניט גערירט. מיט פארליינטע הענט איז ער געשטאנען און האט מקבל-באהבה געווען די פעטש פון אירע הענט און ווען דער אימפעט האט זיך ביי איר אויסגעשעפט, איז זי אויף'ן גראז געפאלן, ארויספלאנ-דיק אין א ליידנשאפטלאכן געוויין.

ער האט געווארט ביז דאס געוויין איז רואיקער געווארן. דאן האט ער זיך איינ-געבויגן, האט זי גאנץ לייכט אנגענומען ביי די אקסלען און מיט א נאנץ אנדער שטים, ווייך ארויסגערעדט: — "ניע פלאטש". ער האט זי געשטעלט אויף דע-פיס און זי האט אויפגעהערט צו וויינען.

ער האט אוועקגענומען אירע הענט פון די אויגן, וועלכע האבן געשיינט ווי פון טוי געוואשן. — מיין נאמען איז איוואן ראמאנאק, כ'בין א סטאליאר, פארדין גוט. אלע שקצים פון דארף ציטערן פאר מיין קוק, אלע שיקסעס פגר'ן אוועק נאך מיר. קיינער האט נאך ניט געוואגט אויפצו-הויבן א האנט אויף מיר און אוועק מיט גאנצע ציינער . . . אבער דו! געפעלסט מיר. ער האט זי א נעם געטאן פאר'ן האנט און איז בלייך געווארן. — וואס איוואן ראמאנאק וויל קריגן ער, גערייגט דאס! דא אויפ'ן "גאראדאק" צווישן די קוסטעס וועל איך ווארטן אויף דיר קר מענדן שבת אוונט. אפגעזאגט און איז מיט האסטיקע טריט אוועק.

די באלעבאסטע האט באמערקט אז ביי-לע-גישע איז עפעס "ניט מיט אלעמען", איר ארבעט האט זי אבער געטאן ווי עס דארף צו זיין. האט זי צו איר קיין טענות ניט געהאט. אייניקע מאל האט זי זי גע-טראפן א פארווייינטע. פאנאנדערפרעגנ-דיק זי וואס איז פלוצלונג פאר א געוויין? איז דער ענטפער געווען אז עס ביינקט זיך איר אהיים. אויף דעם האט איר די באלעבאסטע פארשפראכן, אז אי"ה אויף סוכות, אז מ'וועט לעבן און געזונט זיין, וועט זי איר לאזן פארן אהיים צו נאסט. דערביי איז עס געבליבן, אבער ביילע-גי-שען איז שוין ניט באשערט געווען א היים צו פארן אויף יום-טוב.

א גוואלדיקן קאמף האט די געהאט דורכצומאכן מיט זיך. דער קאפ האט באר-פוילן איינס, און דאס הארץ האט דיק-טירט עטוואס אנדערש. די גייסטיקע כר-חות זיינען געווען שוואך, און קיין דרוי-סנדיקע הילף איז אויף ניט געווען, אנצו-פארטרויען איר סוד, וועלכער האט איר געבויערט דעם מח און געגאנגען דאס הארץ האט זי מורא געהאט, דאריבער האט זי שטילערהייד געליטן.

* * *

ראש-השנה, ווען די באלעבאטים זיינען פון שול געקומען, האבן זיי זייער דינסט מויד ניט געטראפן אין הויז. דאס קליינ-ווארג האט דערציילט, אז זי האט זיי גע-זאגט, אז זי האט א שטארקן קאפ-ווייטיק, גייט זי זיך לייגן אין בעט, ביי זיך אין קעמערל און האט זיי געבעטן צו לאזן זי צו רו.

ווי לשתומים איז אבער געווארן די באר-לעבאסטע, ווען אריינקומענדיק אין קע-מערל האט זי געפונען דאס געלעגער אומ-באריר'ט און דאס ביסל אריסקייט וואס זי האט פארכאנט אין א "קאר'זינקע", אין דארט ניט מער געווען. זי האט אן אויפ-גערעגטע אריינגערופן איר מאן און האט אן איילעניש איבערגעגעבן וואס זי האט אנטדעקט. אונטערזוכנדיק דאס גאנצע הויז האבן זיי געפונען אז קיין זאך אין ניט געריר'ט געווארן אויסער אירע זאכן. מ'האט באלד געמאכט א חקירה ודרישה אין שטעטל, אבער קיינער האט גארניט געוואוסט און גארניט געזעען. דער חשד אין נאטירלאך געבליבן, אז איוואן ראמ-אנקס האנט שטעקט אין דעם, אבער מען האט מורא געהאט צו גיין צו אים. איז מען אוועק צו ר' מרדכי'ן (וועלכער איז געווען אין גרויס חשיבות ביי אלע גויאים פון דארף) ער זאל גיין פאנאנדערפרעגן איבערקערעניש, און ער האט אנגעווענדעט אלע כחות אויסצושלעפן זי פון דעם צור שטאנד, אבער אים איז עס ניט געלונגען.

ער האט זיך שטארק געגומען צום הארצן דערפון און האט זיך געגומען צום ביטער טראפן. קומענדיק א שיכור'ער אהיים, האט ער זי שוין גארניט געגלעט איבער'ן באק. פון טאג צו טאג איז די לאנע ער-גער געווארן, זייער היים איז א נחינום געווארן פאר ביידן ביין . . .

(שלום מארגן)

אפטע ווייטיקן?

לאט קיינמאל ניט א צעווייטיקטן קאפ שטערן אייך איינקויפן! אדער אנדערע ווייטיקן, צו וועלכע אספירין מאכט אזוי שנעל א סוף. די דאזיקע ניט שעדלאכע טאבלעטעס דריקן ניט נאר דאס הארץ; זיי קאנען גענוצט ווערן אזוי אפט ווי עס איז נויטיק פאר זיי-ער שנעלער באקוועלאכקייט. אזוי, אז ס'איז נאריש צו פארלייגערן יעדן ווייטיק פון וועלכן אספירין טאבלעטס קאנען באפרייען אזוי שנעל. קויפט די עכטע, וועלכע מען קאן שטענדיק באקומען אין יעדער דראג סטאר.

BAYER ASPIRIN
TRADE-MARK REG.

סייל פאוסטערס

נעמאכט אין 24 שעה

סטאַרקיפערס

דערמאָנט אייערע קונים און דעמאָנסטרירט אייערע ארטיקלען דורך א פארמיטלער וואָס דערגרייכט זיי דירעקט

"דאס אידישע וואָרט"

די גרעסטע אידישע פרינטינג שאפ אין גאנץ קאנאדע

איז צו אייער דינסט

און וועט אייך העלפן אין אלע פאלן פון סחורה אפזאץ

אונזער ספעציאליטעט אין סייל פאוסטערס איז איבערצייגט און באגרינדעט דורך די הונדערטער און הונדערטער פאוס-טערס וואָס מיר האָבן געדרוקט פאר פארשיידענע אידישע פירמעס אין ווניפּעג און מערב קאנאדע.

שיקט צו אונז אייער

סייל פאָוסטער

אלץ וואָס איר דארפט טאָן איז צושיקן אונז די נעמען פון די ארטיקלען און די סייל פרייזן

און מיר טוען דאָס איבעריקע

מיר האָבן אן אויסוואל פון

טויזנטער קאטס

יעדן מאָנאט

וואָס מאכן די פאוסטערס אטראקטיוו און צוציענד, און וועלכע ציען — ניט ווילנדיק — די אויפמערקזאמקייט פונם קונה

מיר גאראנטירן הונדערט פּראָצענט צופרידנהייט

שיקט אריין אייער קאָפּיע צו

THE ISRAELITE PRESS LIMITED

165 Selkirk Avenue Phones: 52 213-55 409

א פּובליק לעקציע

וועט געגעבן ווערן פון

ווילהעמינא סטיטש

פון לאנדאן, ענגלאנד

און

סענטראל יונייטעד טשוירטש

דאָנערשטאג, נאָוו. 6טן

8.30 אוונט

אויף דער טעמע:

"סילווער ליינינגס"

בילעטן: $1.00, 75c., 50c., 35c.

צו באקומען אין ראסעל לענג'ס, פארטערזש עוועניו, אויך אין וויי-ניפּעג פּאָנא קאמפּאני, 333 פאר-טערזש עוועניו.

דריי זוינטער פארקילונגען אין פינף

פאנגען זיך אן מיט קאלטע פיס. דער קערפער ווערט פארקילט. א קיצלען אין האלז, גיט א וואַרנונג פון גריפּ, בראנכיט — אדער ערנערס.

באשיצט זיך זעלבסט דורך טראגן גרעטן וועסט פעלט שיך, גרעטן וועסט פעלטס זאָלען ספע-ציעל דעזיינט צו פארטרייבן קעלט — זיי האלטן אייערע פיס טרוקן און וואר-מס אין 40 אינטער נול פראסט.

גרעטן וועסט פעלט פוסוואר-מ זיינען סטייליש — און לעבן אי-בער געוויינלאכע שיך דריי צו איינס. רעקאמענדירט פון נעזונט-היים אויטאריטעטן. אייער דיי לער וועט אייך ווייזן דעם ברייטן אויסוואל פון סטייל און סייזלך פאר יעדן מיטגליד פון דער פאמיליע.

2

Great West Felt Co., Limited, Elmira, Ontario

WEAR
GreatWestFelt
COLDPROOF FOOTWEAR

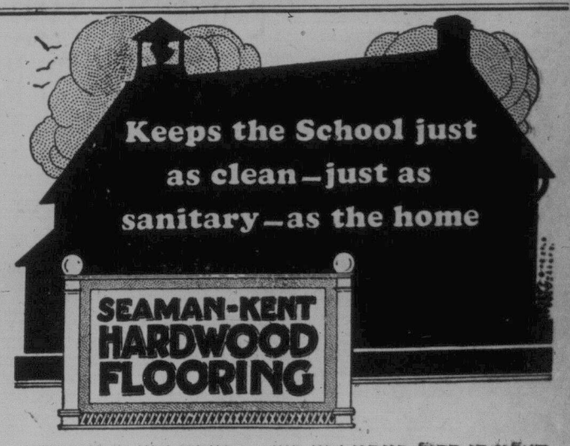

דאלט די סקול פונקט אזוי ריין — פונקט אזוי סאניטאריש — ווי די היים

קויפט פלאָרינג פרודאצירט אין קאנאדע און העלפט האלטן קאנאדער ארבעטער באשעפטיקט.

THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper in Western Canada.

אידישע וואָרט

Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA
Subscription: $6.00 per year
Est. 1910 Phones: 55 409—52 213
Winnipeg — Manitoba

טשוירטשילס דערקלערונג

אין זיין ארטיקל וואָס קריטיקירט לאָרד פעספילדס "ווייסן פאפיר", האָט דער געוועזענער קאַלאָניאל מיניסטער, ווינסטאָן טשוירטשיל, נאָכאַמאָל באשטעטיקט דאָס וואָס דער געוועזענער באלפור דעקלאַראַציע פרעמיער, לאיד דזשאָרדזש אליין, האָט אָפּ צוגעגעבן: די באלפור דעקלאַראַציע איז ניט ארויסגעגעבן געווארן אויף וועלכע ס'איז סענטימענטאַלע גרונדן, נאָר צוליב גאַנץ פּראַקטישע מאָטיוון: ענגלאַנד און אירע אליאירטע האָבן זיך אין יענער קריטישער צייט פון דער מלחמה געוויסיקט אין דער אידיסשער הילף, און דאָס איז געווען דער פרייז וואָס זיי זיינען גרייט צו באצאָלן פאר דער הילף.

קיין נייעס איז דאָס איינגנטלאך ניט, — קיין מענש וואָס פארשטייט עמוואָס אין פּאָליטיק, באזונדערס אין קאַלאָניאַלער פּאָליטיק, האָט ניט געקאָנט חושד זיין דאָס פּראַקטישע אימפּעריאַליסטישע ענגלאַנד אין צופיל סענטימענטאַליטעט, — אין אוועקגעבן "עפּעס פאר גארנישט", ווי מען זאָגט עס אין ענגליש. — כלוויז צוליב מצוה וועגן.

אָבער דאָך זיינען אַ סך אידן געווען געגוויגט צו פילן צו ענגלאַנד באַזונדער דאנקבארשאפט און אנערקענונג פאר איר "ברייטהארציקער מתנה" צום אידישן פאָלק. מען האָט דעם ענין אָפּט באטראכט ווי אזא סאָרט מתנה און מען האָט ניט נאָר געזונגען לויב־געזאנגען צו דער בריטישער רעגירונג, נאָר מען האָט אויך די אידישע פּראַקטישע פּאָליטיק ארייגטירט כסדר אזוי, אז זי זאָל זיין אין אָנקלאַנג מיט דער ענגלישער.

אָט די אילוזיע פון "א מתנה" איז איצט איינגאנצן פארשוואונדן געווארן, און די צוויי בריטישע שטאטסלייט, וואָס ווייסן אויסגעצייכנט די לאַגע, אנערקענען, אז ענגלאַנד איז ניט אויסן געווען די אידישע טובה, נאָר די אידישע הילף. זיי טענען'ן בלויז, אז ענגלאַנד דאַרף ערן אירע וואָרט און באצאָלן איר חוב, — וואָס איז זיכער זייער פיין פון זייער זייט.

און דער פאקט בלייבט, אז ענגלאַנד האָט, — ווי די בריטישע שטאטסלייט אנערקענען, — פארקויפט די אידן אן ארטיקל, פאר וועלכן זי האָט געקראָגן באצאָלט אין פאָראויס.

צי האָבן די אידן דאן געהאנדלט מעשה סוחר וואָס זיי האָבן געצאָלט דעם פרייז און פארלאָזן זיך אויפ'ן וואָרט, ניט נעמענדיק די געהעריקע גאַראנטיעס אז דער חוב וועט באצאָלט ווערן, איז אַ גרויסע פראגע. אויפ'ן מאָמענט זיינען די אידן געווען אזוי באַגייסטערט פון דער "מציאה", — ריידנדיק אויף דער סוחר'ישער שפּראַך — אז ס'איז זיי ניט ארויף אויפ'ן זיינען אפילו, אז ענגלאַנד זאָל זיך קאָנען שפּילן מיט די צוויי טויזנט־יאָריקע חלומות פון אַ פאָלק און ניט באצאָלן איר וועקסל, אָדער אָנבאָטן בלויז עס־לאכע סענט אויפ'ן דאָלאר.

אָבער וואָס ס'איז געווען איז פארפאלן, אמווייניקסטנס איצט אָבער דאַרף פאר אונז אלעמען ווערן קלאָר, אז מיר פארלאנגען ניט קיין שום טובות פון ענגלאַנד, — אז מיר מאָנען בלויז דאָס, וואָס די אידן האָבן געקויפט, באצאָלנדיק פאר דעם אין פאראויס.

עס זיינען דאָ סימנים, אז די איצטיקע בריטישע רעגירונג האָט חרטה אויף איר "ווייסן פאפיר". דאָס האָט ניט נאָר ארויסגערופן די צאָרנדיקע פּראָטעסטן פון די אידן און געמאכט איר אַ שלעכטן נאָמען אין אויסלאַנד. נאָר דאָס האָט אויך אָפּגעשוואכט איר פּאָזיציע אין לאַנד גופא: צו צייניש און צו ברומאַל איז געווען דער "ווייסער פאפיר", — אנדערע וואלטן אפשר די זעלבע אָפּעראַציע געמאכט אויף אַ מער איידעלן אופן, — אפשר איז דאָס דערפאר, ווייל לאָרד פעספילד, ווי מר. טשוירטשיל גיט צו פארשטיין אין זיין ארטיקל וועגן דעם ענין, איז אַן עובר־בטל . . . דער טעות פון דער רעגירונג ווערט איצט דערפאר ברייט אויסגענוצט פון אירע פּאָליטישע קעגנער, און האָט ארויסגערופן אויך אומצופרידנהייט אין די רייען פון דער אַרבעטער פארטיי גופא.

עס איז דערפאר איצט זייער ווארשיינלאך, אז די רעגירונג זאָל אָנהייבן ציען זיך אויף צוריק. שוין דערקלערט לאָרד פעספילד פאר דעם פאר־שטייער פון אַ פראַנצויזישער צייטונג, אז דער "ווייסער פאפיר" דערמאָנט ערגעץ ניט, אז אידישע אימיגראַציע וועט זיין פארבאָטן. שוין האָט פּרעמיער מאקדאָנאלד אליין דערקלערט, אז דער רעגירונג איז ווייטער אנטשלאָסן אויסצופירן בוכשטעבלאך די דעקלאַראַציע און דעם מאנדאט. שוין טראָגן זיך ארום קלאנגען, אז דער פרעמיער האָט געשיקט זיין זון, אונטערצוהאנדלען מיט דר. חיים וויצמאַן.

כאָטש די טיפע באליידיקונג פאר דעם אידישן פאָלק, דער שפּיי אין פּנים וואָס דער "ווייסער פאפיר" האָט אונז געגעבן, קאָן קיינמאָל ניט אָפּגעוישט ווערן, וועט אָבער די רעגירונג ווארשיינלאך איצט פּרובירן פאר־טייטשן דעם פאפיר אזוי, אז זיינע אויספירן זאָלן פארמילדערט ווערן. עס וועט זיך אָנהויבן ווידער אַ דינגעניש פאר אַ סענט מער אָדער ווייניקער אויפ'ן דאָלאר.

אָבער וואָס דער רעזולטאט דערפון זאָל ניט זיין, האָט דאָס אידישע פאָלק געלערנט זיין גרויסע היסטאָרישע לעקציע, — ניט צו פארלאָזן זיך אויפ'ן יושר פון פעלקער, נאָר אליין קעמפן פאר זיינע רעכט.

פאר אַ שוואכן פאָלק איז דאָס אַ גוואלדיקע אנטוישונג. אָבער ס'איז בעסער אז מיר זאָלן דאָס וויסן און אָפּשאצן, כדי מיר זאָלן זיך ניט לאָזן אַ צווייטן מאָל אויסנוצן פאר אימעצנס אנדערש אינטערעסן, — באזונדערס אזעלכע אינטערעסן וואָס האָבן שוין נאָר ניט קיין שייכות צו יושר געפילן...

די "פרעמדע" ארבעטסלאָזע

עס איז די נאַטירלאכסטע זאך, אז אין אַ פעריאָד פון ארבעטסלאָזיקייט זאָלן זיך ציען די שטראָמען פון ארבעטסלאָזע פון לאַנד אין די שטעט אריין, און פון די קלענערע אין די גרעסערע שטעט אריין. ווי שווער די לאַגע איז ניט איך די גרויסע שטעט, זיינען דאָרטן פאָרט פאראן אויסזיכטן אויף ארבעט, און, אויב ניט, געפינען זיך די ארבעטסלאָזע דארטן אין אַ ברייטערן קרייז פון מענשן וואָס לייגן פונקט ווי זיי, און ס'איז לייכטער אריבערצוטראָגן צרות ווען זיי זיינען קהל'שע, — מען פילט זיך ניט אזוי עלנט.

אָבער די מוניציפּאַליטעטן האלטן פון דעם כלל אז "עניי עירך קודמים", — די אַרימעלייט פון דיין אייגענער שטאָט קומען צוערשט. ריכטיקער, די מייסטע פון זיי האלטן, אז די איינוואוינער פון דער אייגענער שטאָט זיינען די ערשטע אין די לעצטע וואָס די מוניציפּאַליטעט דאַרף שטיצן, און מיט די "פרעמדע" ארבעטסלאָזע דאַרף די שטאָט גאָרנישט ניט האָבן צו טאָן.

ס'איז בדומה, אָבער אַ געוויסע לאָגיק איז דערינען פאראן: די מוניציפּאַליטעט איז דאָך אַ לאָקאַלע רעגירונג, און זי איז ניט מחוייב צו באַזאָרגן בירגער פון אנדערע מוניציפּאַליטעטן: דאָס וואלט געדארפט זיין די אויפגאבע פון דער פעדעראַלער רעגירונג, וואָס איז די רעגירונג פון'ם גאַנצן לאַנד. דערצו האָבן איינציקע מוניציפּאַליטעטן מורא, אז ווען זיי זאָלן ארויס־העלפן "פרעמדע" ארבעטסלאָזע אין מען וועט זיך דערפון דערוויסן, וועט זייער שטאָט ווערן די "מעקע" פון אַלע ארבעטסלאָזע פון'ם לאַנד.

ס'איז דערפאר אלעמאָל געווען אונזער מיינונג, אז די פעדעראַלע רעגירונג וואָלט געדארפט נעמען אויף זיך די אחריות פאר דער ארבעטסלאָזיקייט. אָבער ס'איז אַ קאָנסטיטוציאָנעלע פראגע, — עס זאָל הייסן, אז לויט דער קאָנסטיטוציע גייט די פראגע אריין אין'ם קרייז פון דער אוטאָריטעט פון די מוניציפּאַליטעטן, און די פעדעראַלע רעגירונג וויל ניט "אָפּנעמען ביי זיי זייערע רעכט".

צוליב דער דריקענדיקער ארבעטסלאָזיקייט ביי איצטיקן מאָמענט, האָט די פעדעראַלע רעגירונג אַראָפּגענומען די האנט פון הארצן און האָט אונגעזאָגט בייצוטראָגן אַ דריטל פון אַלע אויסגאבן פאר'ן אויפהאלט פון די ארבעטסלאָזע צו די מוניציפּאַליטעטן. נאָך אַ דריטל טראָגן צו די פּראָווינציאַלע רעגירונג.

איצט טאָר מער ניט זיין קיין תירוץ צו מאַכן אונטערשיידן צווישן "איינגענע" און "פרעמדע" ארבעטסלאָזע. אַלע מוניציפּאַליטעטן פון לאַנד, וואָס קריגן אַ טייל פון די פאָנדן פון דער פעדעראַלער און פון די פּראָווינציאַלע רעגירונגען מוזן אויסטיילן זייער שטיצע צו אַלע ארבעטסלאָזע, אָן וועלכן ס'איז אונטערשייד. דאָס דארף זיין איינער פון די תנאים, אויף וועלכע די פעדעראַלע רעגירונג מאַכט איר בייטראָג צו די מוניציפּאַליטעטן.

צי קענען אידן געפינען ארבעט אין פראנקרייך

(א ברייוו פון פאריז)

פון י. שעכטמאן

פראנקרייך איז איצט פאקטיש דאָס איינציקע לאַנד, וואו עס גייט נאָך די אידישע אימיגראַציע פון מזרח אייראָפּע. דער דאָזיקער אימיגראַציע ווירטעט מען ווייניק אויפמערקזאַמקייט אין די אידישע געזעלשאפטלאכע קרייזן. פאר איר עקזיסטירן קיין ספּעציעלע אימיגראַציע ביר־האָס, ארום איר מאַכט מען ווייניק טר־מעל און מען דערט ניט וועגן פראַנק־רייך ווי וועגן אַן ענטפער אויף דער אידישער אימיגראַציע פראָבלעם. דער פראַנקרייך גייט שטיל, כמעט אומבאַמערקט.

דאָס איז אין אַ געוויסער מאָס אַ גרויסע עולה, מען פארבינדט ניט מיט דער אידישער אימיגראַציע אין פראַנקרייך צו גרויסע האפענונגען. מען ווייזקירט ניט זיך מתיאש צו זיין. אין דער זעלבער צייט איז דער טומל פון דעם געזעלשאפטלאכן אינטערעס צו דער אידישער איינוואנדערונג אין פראַנקרייך אויך אַ גרויסער חסרון. די אידישע וועלט, און אויך יענע טויזנטער פּאַטענציעלע אימיגראַנטן, וועלכע קלייבן זיך אריבערצופאָרן קיין פראַנקרייך, זיינען זייער ווייניק אינפאַרמירט וועגן די ארבעטס־באַדינגונגען און ארבעטס מעגלאַכקייטן אין פראַנקרייך. און דאָס איז אפט אַ מקור פון אומצאַלקע אין אין'ם יאָר 1930 — 856.

מען באהאנדעלט, אז די דאָזיקע סטאַטיסטיק איז ניט קיין אויסטעפנדיקע. דאָס איז מן הסתם ריכטיק. אָבער אפילו מען זאָל פארדאָפּלען אָדער גאָר פארדרייפאַכן די דאָזיקע צאָלן, בלייבט דאָך אַלץ די צאָל ארבעטסלאָזע אין פראַנקרייך אַ מי־נימאַלע — באַזונדערס ווען מיר פארגלייך כען איר מיט 7,000,000 ארבעטסלאָזע אין אַמעריקע. מיט 3,000,000 אין דייטשלאַנד, מיט 2,000,000 אין ענגלאַנד און מיט 250,000 אין פּוילן. אַן ארבעטסלאָזיקייט עקזיסטירט אין פראַנקרייך ניט, פארקערט, מען נויטיקט זיך שטארק אין אויסלענדישע ארבעטס־כחות. אין יאָר 1929 זיינען אין פראַנקרייך אַנגעקומען לערך 179,000 ארבעטער פון אנערע לענדער, און די אָפּנאַמע פּיאָרקייט פון פראַנקרייך איז נאָך ווייט ניט אויסגעשעפּט. פראַנקרייך איז בכלל אַ ווייניק באַפעלקערטע לאַנד: אין דייטשלאַנד קומט אויף אַ קוואַדראַט־קילאָמעטער 135 מענשן, אין בעלגיע — 247 מענשן, און אין פראַנקרייך נים מער ווי 75. דער נאַטירלאכער צעשאַפקן פון דער באַפעלקערונג איז אויך נאָר אַ קליינער. פאר 5 יאָר (1924-1929) אַפּ די באַפעלקערונג אין פראַנקרייך פארגרעסערט נשוואַרן ניט מער ווי מיט 42,000 נפשות, אין דער זעלבער צייט ווען דייטשלאַנד האָט פאר די דאָזיקע פינף יאָר פארגרעסערט איר באַפעלקערונג מיט 456,000 נפשות.

דאָס אַלץ שאַפט זעלבסטפאַרשטענדלאך אַביעקטיוו די גרעסטע מעגלאַכקייטן פאר אַן איינוואנדערונג פון פרעמדע אר־בעטס־כחות, און מיר האָבן געזען, זיי־נען נאָר אין דעם פאַריקן אין אריינגע־קומען אין פראַנקרייך 179,000 אויסלענ־דישע ארבעטער. פאַרוואָס זשע זאָלן די אידן ניט אויסמאַכן אַ באַדייטנדיקן טייל פון דער דאָזיקער פרעמדער איינוואנדער־רונג? פאַרוואָס זאָלן ניט צעצנדליקער טויזנטער אידן יאָר אריינקומען אין דאָס גאַסטפרייזנטלאכע פראַנקרייך?

די תשובה איז ניט קיין פּשוט'ע. זי איז פארבונדן מיט אַ גאַנצער רייע פון ספּעציפישע אָבעטס־באַדינגונגען און ווירטשאַפטלאכע באַדערפענישן פון דעם פראַנצויזישן עקאָנאָמישן לעבן. פראַנק־רייך איז אין דער ערשטער רייע נאָך עד־היום אַן אַגראַר לאַנד. אַגראַרדער לאַנד־ווירטשאַפט זיינען באַשעפטיקט 8,000,000 אַרבעטער, 8,951 פערזאָן און אין דער אינדוסטריע 6,500,000. דער הערשנדער לאַנדווירט־שאַפטלאכער טיפּ איז — אַ קליינער פארמער: לערך 25 פּראָצענט פון דער דאָרפישער באַפעלקערונג באַזיצט אַ ווייניקער ווי צען העקטאַר באָדן. און די דאָ־זיקע קליינע ווירטשאַפטן לעבן איבער אַ גרויסן קרייזס, פילן אַ שטארקע באַדער־פענעניש אין ארבעטער כחות ווייל די פּוי־ערים־יונגע פארלאָזן דעם דאָרף, די פּוי־ערים האָבן ניט קיין "נאַכוואוקס", לעכ־צען נאָך ארבעטער. אַ גרויסער טייל פון דער אויסלענדישער ארבעטער איינוואנ־דערגעגן אָרדענט זיך איין אין דער לאַנד־ווירטשאַפט אַלס באַטראַלקעס אָדער אַלס אַרענדאַטאָרן. דער פראַנצויזישער פאר־מער ניט גערן אַפּ זיין פארם אין אַ לאַנג יאָריקער אַרענדע, באַקומענדיק אַ העלפט פון אַלע פּראָדוקטן פון דער פארם. פאר אַ אידישן איינוואנדערער איז דער דאָזי־קער וועג זייער זעלטן אַ גאַנגבאַרער. אַ פאַר הונדערט יונגע־לייט, כמעט אויס־שליסלאך חלוצים, און אַ געלונגען איינ־צוארדענען אַלס ארבעטער אויף פראַנ־צויזישע פארמס אין דעם דעפּאַרטמענט וואַלקיוז. אַ גרויסער טייל פון זיי האָט אָבער שפּעטער פאַרלאָזן זייער ארבעט, הגם די פראַנצויזישע פּויערים זיינען פון זיי געווען צופרידן. אָבער אַ דורכשניט־לאַכער אידישער אימיגראַנט גייט ניט גערן אויף לאַנדווירטשאַפטלאכער אַר־בעט; כדי צו אַרענדירן אַ פארם מוז ער קודם כל אַ פאַר יאָר אַפּ ארבעטן אַלס אַרבעטער אין אַ פרעמדן לאַנד, כדי זיך פּראַקטישער צו באַ־קאַנען מיט דער לאַנד אַרבעט און מיט די ספּעציפישע באַדינגונגען פון דער פראַנצויזישער לאַנדווירטשאַפט. אָבער זאָל פארדראָסלען אָדער נאָר פארדרייפאַכן די דאָזיקע צאָלן, בלייבט דאָך אַלץ די צאָל ארבעטסלאָזע אין פראַנקרייך אַ מי־נימאַלע — באַזונדערס ווען מיר פארגלייר־כען איר מיט 7,000,000 ארבעטסלאָזע אין אַמעריקע. מיט 3,000,000 אין דייטשלאַנד, מיט 2,000,000 אין ענג־לאַנד און מיט 250,000 אין פּוילן. אַן ארבעטסלאָזיקייט עקזיסטירט אין פראַנק־רייך ניט, פארקערט, מען נויטיקט זיך שטארק אין אויסלענדישע ארבעטס־כחות. אין יאָר 1929 זיינען אין פראַנקרייך אַנ־געקומען לערך 179,000 ארבעטער פון אנערע לענדער, און די אָפּנאַמע פּיאָר־קייט פון פראַנקרייך איז נאָך ווייט ניט אויסגעשעפּט. פראַנקרייך איז בכלל אַ ווייניק באַפעלקערטע לאַנד: אין דייטש־לאַנד לעבן אויף אַ קוואַדראַט־קילאָמע־טער 135 מענשן, אין בעלגיע — 247 מענשן, און אין פראַנקרייך ניט מער ווי 75. דער נאַטירלאכער צעשאַפקן פון דער באַפעלקערונג איז אויך נאָר אַ קליי־נער. פאר 5 יאָר (1924-1929) אַפּ די באַפעלקערונג אין פראַנקרייך פארגרע־סערט געווארן ניט מער ווי מיט 42,000 נפשות, אין דער זעלבער צייט ווען דייטשלאַנד האָט פאר די דאָזיקע פינף יאָר פארגרעסערט איר באַפעלקערונג מיט 456,000 נפשות.

דאָס אַלץ שאַפט זעלבסטפאַרשטענ־לאך אַביעקטיוו די גרעסטע מעגלאַכקייטן פאר אַן איינוואנדערונג פון פרעמדע אר־בעטס־כחות, און מיר האָבן געזען, זיי־נען נאָר אין דעם פאַריקן אין אריינגע־קומען אין פראַנקרייך 179,000 אויסלענ־דישע ארבעטער. פאַרוואָס זשע זאָלן די אידן ניט אויסמאַכן אַ באַדייטנדיקן טייל פון דער דאָזיקער פרעמדער איינוואנדער־רונג? פאַרוואָס זאָלן ניט צעצנדליקער טויזנטער אידן יאָר אריינקומען אין דאָס גאַסטפרייזנטלאכע פראַנקרייך?

די תשובה איז ניט קיין פּשוט'ע. זי איז פארבונדן מיט אַ גאַנצער רייע פון ספּעציפישע אָבעטס־באַדינגונגען און ווירטשאַפטלאכע באַדערפענישן פון דעם פראַנצויזישן עקאָנאָמישן לעבן. פראַנק־רייך איז אין דער ערשטער רייע נאָך עד־היום אַן אַגראַר לאַנד. אַגראַרדער לאַנד־ווירטשאַפט זיינען באַשעפּטיקט 8,000,000 ארבעטער, 8,951 פערזאָן און אין דער אינדוסטריע 6,500,000. דער הערשנדער לאַנדווירט־שאַפטלאכער טיפּ איז — אַ קליינער פארמער: לערך 25 פּראָצענט פון דער דאָרפישער באַפעלקערונג באַזיצט אַ ווייניקער קער ווי צען העקטאַר באָדן. און די דאָ־זיקע קליינע ווירטשאַפטן לעבן איבער אַ גרויסן קרייזס, פילן אַ שטארקע באַדער־פענעניש אין ארבעטער כחות ווייל די פּוי־ערים־יונגע פארלאָזן דעם דאָרף, די פּוי־ערים האָבן ניט קיין "נאַכוואוקס", לעכ־צען נאָך ארבעטער. אַ גרויסער טייל פון דער אויסלענדישער ארבעטער איינוואנ־דערגעגן אָרדענט זיך איין אין דער לאַנד־ווירטשאַפט אַלס באַטראַלקעס אָדער אַלס אַרענדאַטאָרן. דער פראַנצויזישער פאר־מער ניט גערן אַפּ זיין פארם אין אַ לאַנג יאָריקער אַרענדע, באַקומענדיק אַ העלפט פון אַלע פּראָדוקטן פון דער פארם. פאר אַ אידישן איינוואנדערער איז דער דאָזי־קער וועג זייער זעלטן אַ גאַנגבאַרער. אַ פאַר הונדערט יונגע־לייט, כמעט אויס־שליסלאך חלוצים, און אַ געלונגען איינ־צוארדענען אַלס ארבעטער אויף פראַנ־צויזישע פארמס אין דעם דעפּאַרטמענט וואַלקיוז. אַ גרויסער טייל פון זיי האָט אָבער שפּעטער פאַרלאָזן זייער ארבעט, הגם די פראַנצויזישע פּויערים זיינען פון זיי געווען צופרידן. אָבער אַ דורכשניט־לאַכער אידישער אימיגראַנט גייט ניט גערן אויף לאַנדווירטשאַפטלאכער אַר־בעט; כדי צו אַרענדירן אַ פארם מוז ער קודם כל אַ פאַר יאָר אַפּ ארבעטן אַלס אַ באַטראַק, כדי זיך פּראַקטישער צו באַ־קאַנען מיט דער לאַנד אַרבעט און מיט די ספּעציפישע באַדינגונגען פון דער פראַנצויזישער לאַנדווירטשאַפט. אָבער זאָל פארדראָסלען אָדער נאָר פארדרייפאַכן די דאָזיקע צאָלן, בלייבט דאָך אַלץ די צאָל ארבעטסלאָזע אין פראַנקרייך אַ מי־נימאַלע — באַזונדערס ווען מיר פארגלייר־כען איר מיט 7,000,000 ארבעטסלאָזע אין אַמעריקע. מיט 3,000,000 אין דייטשלאַנד, מיט 2,000,000 אין ענג־לאַנד און מיט 250,000 אין פּוילן. אַן ארבעטסלאָזיקייט עקזיסטירט אין פראַנק־רייך ניט, פארקערט, מען נויטיקט זיך שטארק אין אויסלענדישע ארבעטס־כחות. אין יאָר 1929 זיינען אין פראַנקרייך אַנ־געקומען לערך 179,000 ארבעטער פון אנערע לענדער, און די אָפּנאַמע פּיאָר־קייט פון פראַנקרייך איז נאָך ווייט ניט אויסגעשעפּט. פראַנקרייך איז בכלל אַ ווייניק באַפעלקערטע לאַנד: אין דייטש־לאַנד לעבן אויף אַ קוואַדראַט־קילאָמע־טער 135 מענשן, אין בעלגיע — 247 מענשן, און אין פראַנקרייך ניט מער ווי 75. דער נאַטירלאכער צעשאַפקן פון דער באַפעלקערונג איז אויך נאָר אַ קליי־נער. פאר 5 יאָר (1924-1929) אַפּ די באַפעלקערונג אין פראַנקרייך פארגרע־סערט געווארן ניט מער ווי מיט 42,000 נפשות, אין דער זעלבער צייט ווען דייטשלאַנד האָט פאר די דאָזיקע פינף יאָר פארגרעסערט איר באַפעלקערונג מיט 456,000 נפשות.

דאָס אַלץ שאַפט זעלבסטפאַרשטענ־לאך אַביעקטיוו די גרעסטע מעגלאַכקייטן פאר אַן איינוואנדערונג פון פרעמדע אר־בעטס־כחות, און מיר האָבן געזען, זיי־נען נאָר אין דעם פאַריקן אין אריינגע־קומען אין פראַנקרייך 179,000 אויסלענ־דישע ארבעטער. פאַרוואָס זשע זאָלן די אידן ניט אויסמאַכן אַ באַדייטנדיקן טייל פון דער דאָזיקער פרעמדער איינוואנדער־רונג? פאַרוואָס זאָלן ניט צעצנדליקער טויזנטער אידן יאָר אריינקומען אין דאָס גאַסטפרייזנטלאכע פראַנקרייך?

די תשובה איז ניט קיין פּשוט'ע. זי איז פארבונדן מיט אַ גאַנצער רייע פון ספּעציפישע אָבעטס־באַדינגונגען און ווירטשאַפטלאכע באַדערפענישן פון דעם פראַנצויזישן עקאָנאָמישן לעבן. פראַנק־רייך איז אין דער ערשטער רייע נאָך עד־היום אַן אַגראַר לאַנד. אַגראַרדער לאַנד־ווירטשאַפט זיינען באַשעפּטיקט 8,000,000 ארבעטער, 8,951 פערזאָן און אין דער אינדוסטריע 6,500,000. דער הערשנדער לאַנדווירט־שאַפטלאכער טיפּ איז — אַ קליינער פארמער: לערך 25 פּראָצענט פון דער דאָרפישער באַפעלקערונג באַזיצט אַ ווייניקער קער ווי צען העקטאַר באָדן. און די דאָ־זיקע קליינע ווירטשאַפטן לעבן איבער אַ גרויסן קרייזס, פילן אַ שטארקע באַדער־פענעניש אין ארבעטער כחות ווייל די פּוי־ערים־יונגע פארלאָזן דעם דאָרף, די פּוי־ערים האָבן ניט קיין "נאַכוואוקס", לעכ־צען נאָך ארבעטער. אַ גרויסער טייל פון דער אויסלענדישער ארבעטער איינוואנ־דערגעגן אָרדענט זיך איין אין דער לאַנד־ווירטשאַפט אַלס באַטראַלקעס אָדער אַלס אַרענדאַטאָרן. דער פראַנצויזישער פאר־מער ניט גערן אַפּ זיין פארם אין אַ לאַנג יאָריקער אַרענדע, באַקומענדיק אַ העלפט פון אַלע פּראָדוקטן פון דער פארם. פאר אַ אידישן איינוואנדערער איז דער דאָזי־קער וועג זייער זעלטן אַ גאַנגבאַרער. אַ פאַר הונדערט יונגע־לייט, כמעט אויס־שליסלאך חלוצים, און אַ געלונגען איינ־צוארדענען אַלס ארבעטער אויף פראַנ־צויזישע פארמס אין דעם דעפּאַרטמענט וואַלקיוז. אַ גרויסער טייל פון זיי האָט אָבער שפּעטער פאַרלאָזן זייער ארבעט, הגם די פראַנצויזישע פּויערים זיינען פון זיי געווען צופרידן. אָבער אַ דורכשניט־לאַכער אידישער אימיגראַנט גייט ניט גערן אויף לאַנדווירטשאַפטלאכער אַר־בעט; כדי צו אַרענדירן אַ פארם מוז ער קודם כל אַ פאַר יאָר אַפּ ארבעטן אַלס אַ באַטראַק, כדי זיך פּראַקטישער צו באַ־קאַנען מיט דער לאַנד אַרבעט און מיט די ספּעציפישע באַדינגונגען פון דער פראַנצויזישער לאַנדווירטשאַפט. אָבער זאָל פארדראָסלען אָדער נאָר פארדרייפאַכן די דאָזיקע צאָלן, בלייבט דאָך אַלץ די צאָל ארבעטסלאָזע אין פראַנקרייך אַ מי־נימאַלע — באַזונדערס ווען מיר פארגלייר־כען איר מיט 7,000,000 ארבעטסלאָזע אין אַמעריקע. מיט 3,000,000 אין דייטשלאַנד, מיט 2,000,000 אין ענג־לאַנד און מיט 250,000 אין פּוילן. אַן ארבעטסלאָזיקייט עקזיסטירט אין פראַנק־רייך ניט, פארקערט, מען נויטיקט זיך שטארק אין אויסלענדישע ארבעטס־כחות. אין יאָר 1929 זיינען אין פראַנקרייך אַנ־געקומען לערך 179,000 ארבעטער פון אנערע לענדער, און די אָפּנאַמע פּיאָר־קייט פון פראַנקרייך איז נאָך ווייט ניט אויסגעשעפּט. פראַנקרייך איז בכלל אַ ווייניק באַפעלקערטע לאַנד: אין דייטש־לאַנד לעבן אויף אַ קוואַדראַט־קילאָמע־טער 135 מענשן, אין בעלגיע — 247 מענשן, און אין פראַנקרייך ניט מער ווי 75. דער נאַטירלאכער צעשאַפקן פון דער באַפעלקערונג איז אויך נאָר אַ קליי־נער. פאר 5 יאָר (1924-1929) אַפּ די באַפעלקערונג אין פראַנקרייך פארגרע־סערט געווארן ניט מער ווי מיט 42,000 נפשות, אין דער זעלבער צייט ווען דייטשלאַנד האָט פאר די דאָזיקע פינף יאָר אַפּ באַפעלקערונג מיט 456,000 נפשות.

דאָס אַלץ שאַפט זעלבסטפאַרשטענ־לאך אַביעקטיוו די גרעסטע מעגלאַכקייטן פאר אַן איינוואנדערונג פון פרעמדע אר־בעטס־כחות, און מיר האָבן געזען, זיי־נען נאָר אין דעם פאַריקן אין אריינגע־קומען אין פראַנקרייך 179,000 אויסלענ־דישע ארבעטער. פאַרוואָס זשע זאָלן די אידן ניט אויסמאַכן אַ באַדייטנדיקן טייל פון דער דאָזיקער פרעמדער איינוואנדער־רונג? פאַרוואָס זאָלן ניט צעצנדליקער טויזנטער אידן יאָר אריינקומען אין דאָס גאַסטפרייזנטלאכע פראַנקרייך?

די תשובה איז ניט קיין פּשוט'ע. זי איז פארבונדן מיט אַ גאַנצער רייע פון ספּעציפישע אָבעטס־באַדינגונגען און ווירטשאַפטלאכע באַדערפענישן פון דעם פראַנצויזישן עקאָנאָמישן לעבן. פראַנק־רייך איז אין דער ערשטער רייע נאָך עד־היום אַן אַגראַר לאַנד. אַגראַרדער לאַנד־ווירטשאַפט זיינען באַשעפּטיקט 8,000,000 ארבעטער, 8,951 פערזאָן און אין דער אינדוסטריע 6,500,000. דער הערשנדער לאַנדווירט־שאַפטלאכער טיפּ איז — אַ קליינער פארמער: לערך 25 פּראָצענט פון דער דאָרפישער באַפעלקערונג באַזיצט אַ ווייניקער קער ווי צען העקטאַר באָדן. און די דאָ־זיקע קליינע ווירטשאַפטן לעבן איבער אַ גרויסן קרייזס, פילן אַ שטארקע באַדער־פענעניש אין ארבעטער כחות ווייל די פּוי־ערים־יונגע פארלאָזן דעם דאָרף, די פּוי־ערים האָבן ניט קיין "נאַכוואוקס", לעכ־צען נאָך ארבעטער. אַ גרויסער טייל פון דער אויסלענדישער ארבעטער איינוואנ־דערגעגן אָרדענט זיך איין אין דער לאַנד־ווירטשאַפט אַלס באַטראַלקעס אָדער אַלס אַרענדאַטאָרן. דער פראַנצויזישער פאר־מער ניט גערן אַפּ זיין פארם אין אַ לאַנג יאָריקער אַרענדע, באַקומענדיק אַ העלפט פון אַלע פּראָדוקטן פון דער פארם. פאר אַ אידישן איינוואנדערער איז דער דאָזי־קער וועג זייער זעלטן אַ גאַנגבאַרער. אַ פאַר הונדערט יונגע־לייט, כמעט אויס־שליסלאך חלוצים, און אַ געלונגען איינ־צוארדענען אַלס ארבעטער אויף פראַנ־צויזישע פארמס אין דעם דעפּאַרטמענט וואַלקיוז. אַ גרויסער טייל פון זיי האָט אָבער שפּעטער פאַרלאָזן זייער ארבעט, הגם די פראַנצויזישע פּויערים זיינען פון זיי געווען צופרידן. אָבער אַ דורכשניט־לאַכער אידישער אימיגראַנט גייט ניט גערן אויף לאַנדווירטשאַפטלאכער אַר־בעט; כדי צו אַרענדירן אַ פארם מוז ער קודם כל אַ פאַר יאָר אַפּ ארבעטן אַלס אַ באַטראַק, כדי זיך פּראַקטישער צו באַ־קאַנען מיט דער לאַנד אַרבעט און מיט די ספּעציפישע באַדינגונגען פון דער פראַנצויזישער לאַנדווירטשאַפט. אָבער זאָל פארדראָסלען אָדער נאָר פארדרייפאַכן די דאָזיקע צאָלן, בלייבט דאָך אַלץ די צאָל ארבעטסלאָזע אין פראַנקרייך אַ מי־נימאַלע — באַזונדערס ווען מיר פארגלייר־כען איר מיט 7,000,000 ארבעטסלאָזע אין אַמעריקע. מיט 3,000,000 אין דייטשלאַנד, מיט 2,000,000 אין ענג־לאַנד און מיט 250,000 אין פּוילן. אַן ארבעטסלאָזיקייט עקזיסטירט אין פראַנק־רייך ניט, פארקערט, מען נויטיקט זיך שטארק אין אויסלענדישע ארבעטס־כחות. אין יאָר 1929 זיינען אין פראַנקרייך אַנ־געקומען לערך 179,000 ארבעטער פון אנערע לענדער, און די אָפּנאַמע פּיאָר־קייט פון פראַנקרייך איז נאָך ווייט ניט אויסגעשעפּט. פראַנקרייך איז בכלל אַ ווייניק באַפעלקערטע לאַנד: אין דייטש־לאַנד לעבן אויף אַ קוואַדראַט־קילאָמע־טער 135 מענשן, אין בעלגיע — 247 מענשן, און אין פראַנקרייך ניט מער ווי 75. דער נאַטירלאכער צעשאַפקן פון דער באַפעלקערונג איז אויך נאָר אַ קליי־נער. פאר 5 יאָר (1924-1929) אַפּ די באַפעלקערונג אין פראַנקרייך פארגרע־סערט געווארן ניט מער ווי מיט 42,000 נפשות, אין דער זעלבער צייט ווען דייטשלאַנד האָט פאר די דאָזיקע פינף יאָר אַפּ באַפעלקערונג מיט 456,000 נפשות.

דאָס אַלץ שאַפט זעלבסטפאַרשטענ־לאך אַביעקטיוו די גרעסטע מעגלאַכקייטן פאר אַן איינוואנדערונג פון פרעמדע אר־בעטס־כחות, און מיר האָבן געזען, זיי־נען נאָר אין דעם פאַריקן אין אריינגע־קומען אין פראַנקרייך 179,000 אויסלענ־דישע ארבעטער. פאַרוואָס זשע זאָלן די אידן ניט אויסמאַכן אַ באַדייטנדיקן טייל פון דער דאָזיקער פרעמדער איינוואנדער־רונג? פאַרוואָס זאָלן ניט צעצנדליקער טויזנטער אידן יאָר אריינקומען אין דאָס גאַסטפרייזנטלאכע פראַנקרייך?

די תשובה איז

קאלגאַרי CALGARY קאלגאַרי

CALGARY BUTTON WORKS
העמסטיטשינג, פליטינג, קייבל קטיטשינג
קנעפּלאך איבערגעריעקט, עמברויידערי און
באַטאָן האָלס געמאַכט.
ספּעציעלע אויפמערקזאַמקייט געגעבן צו
אויסערשטאַטיקע ביזנעס.
404-5 Leeson and Lineham Block
209 8th Avenue West, Calgary
M-3464

טערקישע בעדער
קאלגאַרי טערקישע, סטים, פלינס און שווער בעדער, עקספּערט טריטמענט פאַר רומאַטיזם, לאַמבעגאָ, פאַרקילונגען און א. וו.
711 3rd St., East M1750

דער בעסטער שוסטער אין קאלגאַרי
FINE SHOE REPAIRING
1008-A 12 AVE. WEST CALGARY

שוכווארג
פון דער מאָדע
$8.00 פון
דאָ וועט איר געפינען דאָס פיינסטע אין שוכווארג. וואָס זאָגט פאַראויס דאָס נייסטע אין סטייל און קאַליר נעמאַכט אזוי וואָס פאַרזיכערט באַקומענ־לאַכקייט פאַר די פיס.
ברייננט דעם דאָזיקן אַרווערטייזמענט און באַקומט אַ דיסקאונט פון 10%. דער דאָזיקער אנבאָט איז גוט ביז דעם 30טן נאָוועמבער.
RANNARDS
Canada Life Bldg.
Calgary

ריידנדיק וועגן שפּאַרזאַמקייט — עס איז ניט וואָס איר צאָלט פאַר אייערע שיך, וואָס עס רעכנט זיך — עס איז וואָס איר באַקומט פאַר וואָס איר צאָלט.
מיר האַלטן בלויז דעם פאַרט שיך וואָס מיר קאָנען רעקאָמענדירן צו אונזערע קאַסטאָמערס, און מיר פאַרקויפן עס צו מעסיקע פּרייזן.
HOOD & IRVINE
LIMITED
TWO STORES IN CALGARY:
113-8th Ave. West M2680
340-8th Ave. West M3688

איך האָב אויפגעבויט אַ רעפּוטאַציע פאַר באַזונן
פליכן
"גראָ"
די קענדריקן בענק אויף קאַסטערס,
ס. א. באַקס 568, אינדיאַנאַפּאָליס, אינדיאַנאַ.
אָקטאָבער 21, 1930.
א. מורריס, עסק.,
810 סענטער סט., קאַלגאַרי.
חשובער הער:
ווען איך בין געווען אין קאַלגאַרי לעצטן יוני האָב איך געקראָגן אַ פלעשל פון דאָר "גראָ". איך בין זייער צופרידן מיט די רעזולטאַטן. טייטן דאָר וואָסן איצט זייער שיין. איך האָב דערציילט צו אַ סך פריינט פון מיר וועגן דעם וואונדערבאַרן מאַנדיק.
איך לייג ביי אַ מאַני אָרדער פאַר $1.00. פליז שיקט מיר, נאָר אַ פלעשל אויף דעם אויבערשטן אָדרעס.
דאַנקענדיק אייך,
אויפריכטיק אייערער,
ס. ל. באַרעטט
$1.00 אונץ פלעשל, 6
$2.00 אונץ פלעשל, 16
מאַנופאַקטשורד ביי
A. MURPHY
810 Centre Street, Calgary

פאַרגעסט ניט אייערע טייערסטע
מיר מאַכן
מצבות
ספּעציעל דעזיינד פאַר אירן
צו מעסיקסטע פּרייזן
ALBERT J. HART
1821-2 St. East Phone M3601
CALGARY

PARISIENNE FUR SHOPPE
פאַרל נעמאַכט צו אָרדער
רעמאָדלט, פאַרריכט, ריליינד און
נעהאַלטן אין סטאָרעדזש
אונזער מאָטאָ:
צופרידנהייט, ערשט־קלאַסיקע אַרבעט,
קוואַליטעט און זייער מעסיקע פּרייזן.
M 6760 1203-1st Street West
CALGARY, ALTA.

זיכערער אפּשאַפער פון הינער־אויגן
(קאָרנס)
ESDALE'S LIGHTNING CORN PLASTER
25c
—הרג'עט דעם ווייטיק.
—הרג'עט די וואָרצלען
—נעמט זיי פלעשטענדיק אַרויס מיט איין מאָל אָנווענדן.
לייכט צו אָנווענדן
—פאָלט קיינמאָל ניט דורך ווען גע־נוצט ווי אָנגעוויזן.
—פולע דירעקציעס אויף יעדן פּעקל.
—פּאַסטעדזש פריי צו יעדן דרייסנדי־קען אָדרעס.
מאַנופאַקטשורד און פאַרקויפט בלויז ביי
Esdale's DRUG STORE
1317 FIRST STREET WEST
CALGARY

פאַרריכט און קוקט איבער אייער מאַשין פאַרן ווינטער
בייט אום אייער מאָטאָר טראַנסמישאָן.
אייער אויל
פילט אָן דעם ראַדיאַיטאָר מיט אַנטי־פריז אָדער פרעסטאָן.
דעקט אייערע בעטערי קייבלס.
Windsor Service Station
M9899 4th Ave., 9th St. W.

DA-NITE
גאָלף קאָורס
מעמאָריאַל האַל
דער בעסטער
וועכנטלאַכע קאָמפּעטיציאָנס
אָנגענומען דאַנייט טראַנגבאַרע גאָלף קאָורסן.

OXFORD GOLF COURSE
אַן אינטערנאַציאָנאַל גאָלף מיט
דרויסנדיקער לופט
OXFORD RECREATION CLUB Ltd.
229 8th Ave. West M9511

מאַכט זיך גרייט פאַר דעם ווינטער
האָט יוני וועטער אין מיטן ווינטער
דורך נוצן אַ
טאָרריד זאָן
שטאָלענע פירנעס
אין אייער היים
יעדע פיטשור וואָס פאַרזיכערט מער היימישע באַקוועמלאַכקייט און אַ סך לייכטער צו אָפּערירן אין אינ־קאַרפּאָרירט אין דער קאָנסטרוקציע פון די דאָזיקע פּוירנעס.
זעט זיי אין אונזער שאורום.
Foulds & Booth Ltd.
Sheet Metal and Roofing Contractors
1010 12TH AVE. WEST
Phone W2887

די נאָענטסטע זאַך נאָכן
פאַרברענגען
קומט און זעט פון וואַנען אַלע שעוואַרעלע קאַרס קומען
General Supplies Limited
Calgary Chevrolet Dealers

Chas. A. Green
אוטאָ באַדי און פענדער ריפּעירס
עקספּערט פיינטער און
רעפּינישער
ספּעציאַליסטן אין ברוך אַרבעט
511 THIRD AVENUE WEST
Phones: Office R2623. Res. E5201

The Acme Tire Service
J. K. Creighton H3998 Lovell Robinson H3308
עקספּערט וואולקאַניזינג און
בעלט ספּלייסינג
נייע טייערס און אָקסעסאָרים
מיר קומען אין דעליווערן
228-7th Ave. East Calgary

SUNNYSIDE AUTO BODY WORKS
קעלם און באַרס פאַר אַלע סאָרטן טראַקס
באַדי און פענדער ריפּעירס
אוטאָ רעדער געמאַכט און פאַריכט
קאַר פיטס אַרונטערגעשניטן פאַר סליפּערס
Cor. of 4th Ave. and 10th St. N.W.
L2532 Evenings H1764

M 3433 M 9944
Bennett's 50c Taxi
24 שטונדן באַדינונג
חתונה און שאַפינג טריפּס, $2 אַ שעה
פּורסי בענעט, מענעדזשער
224 זיבעטע עוועניו, איסט
טעלעפאָניט פאַר זאַן רייטס

Calder's Garage
געז, אויל, טייערס, אקסעסאָרים,
גרייזינג, בעטערעס רעטשאַרדזשד,
וועלדינג און א. וו.
Cor. 12th Ave. & Centre St., N.
Phone H2525

מיר מאַכן די בעסטע האַרדוואַרד פלאָרס
לאָזט אונז פאַלישן אייערע פלאָרס
וועכנטלאַך אָדער מאָנאַטלאַך
אַרבעט גאַראַנטירט
C. M. SMITH
M7705 314 20th Ave. West

AUTO WRECKERS & SALVAGE CO.
938-4th Ave. West, Louise Bridge
CALGARY, ALTA.
בעסטע פּרייזן געצאָלט פאַר צעבראָכענע קאַרס
R 2531
שנעלע אטענשאָן צו מעיל אָרדערס

PREMIER TRANSFER & STORAGE
"ניט פּרעמיער באַדינונג"
פּוירניטשור מואוינג אַ ספּעציאַליטעט
M 3443 Phones E 5199
Strathcona Blk., 3rd Street East
CALGARY

AERIAL 50c TAXI
708-1ST STREET EAST
פאָנט צו אונז ווען איר דאַרפט אַ קאַר
ערשט קלאַסיקע באַדינונג
מאָדערנע פּרייזן
ה. שליינקער

Stewart Motors
328 9th Ave. E.
M7273
אוטאָ ריפּעירס
געז, אויל, אקסעסאָריס
פּערזענלאַכע באַדינונג

הוד קאָווערס
און לאָווערס קאָווערס
קאַסטאָם געמאַכט צו מאַסן פּראָדוקציע פּרייזן
פענדער ריפּעירס
ברוכן איבערגעמאַכט
Totem Autocraftsmen Ltd.
212-14 THIRD AVE. EAST

ALF WELDING SHOP
231-7th Ave. East
PHONE M9493
אַלע סאָרטן מעטאַל פאַריכט
צופרידנשטעלנדע אוטאָמאָביל אַרבעט
אַ ספּעציאַליטעט

JACKSON'S WELDING
בלעקסמיטינג
עלעקטריק און אַסעטילין וועלדינג
851 FIFTH STREET W.
Phones: M1998 — S0014
CALGARY :: ALBERTA

קאלגאַריער נאָטיצן

די קאלגאַריער בני־ברית אָרגאַניזאַציע האָט הייגסיקע וואָך אין זאַל פון פּרץ־שול געגעבן אַ באַנקעט פון די פאַטערס מיט די זין. עס זיינען געקומען צום באַנקעט איבער צוויי הונדערט מענשן און דער עו־לם האָט פאַרבראַכט אויף אַ יום־טוב/דיקן אופן.

דער פאָרזיצער פון אוונט, מר. ב. גראַ־בערמאַן האָט גערעדט און געבעטן וואָס די פאַטערס מיט די זין זאָלן האָבן מער איינגעשאַפט־לאַכעס צווישן זיך און דאַריבער אין וויכ־טיק אַז די פאַטערס מיט די זין זאָלן זיך מער באַגעגענען אויף שמחות.

הרב סמאָלענסקי האָט גערעדט, ווי אין דער פאַרגאַנגענהייט, האָבן מיר געפונען אַ זעלבע דערשיינונגען. וואו יונג און אַלט האָבן געהאַט אַט די פּראָבלעם פון מיינונגס־פאַרשיידענהייטן — און ביי היינ־טיקע בייטן, אין די היגע לענדער מוזן די עלטערן זיך אינטערעסירן מערער מיט זיי־ערע קינדער, אריינקוקן אין זייערע אינ־טערעסן. כדי עס זאָל הערשן אַט די האַר־מאָניע און רעספּעקט פון פאַטער צום קינד. געדרעט האָט אויך דער פּאָרזיצער פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע, נ. גילד; מר. ל. פּראַדקין, די ברידער א. און מ. גראַ־בערמאַן, דער פּרינציפּאַל פון פּרץ־שול, מר. ל. פּאַפּערני, וועלכער האָט זיך אָפּגע־שטעלט וועגן דער וויכטיקייט פון דעם נייעם דור. צו בילדן זיך און אויסלעבן זיך אַרויס, שטודירן די אידישע ליטעראַטור, ווייל מיר, אידן, טראָגן מיט זיך מיט אַט די ערנסטקייט פון רעספּעקט פון כבד את אביך ואת אימך. ער האָט אויך דערקלערט די געלעגנהייטן וואָס די קאלגאַריער פּרץ־שול גיט, וואו מען קאָן שטודירן אין די אונט קורסן צו באַקאַנען זיך מיט אידיש־קייט. דער עולם האָט פאַרבראַכט מיט גע־זאַנג פון אידישע לידער. מר. ל. גודמאַן האָט געשפּילט אַ פּאָר סאָלאָס אויפ'ן פידל.

* * *

מרס. טאַקער האָט געגעבן אַ נאַכמיטאָג טיי פאַר פרויען, ביי זיך אין הויז, און די איינקונפט פון $80.00 איז גענאָגענען פאַר די אינטערעסן פון געזעלשאַפטלאַכן בנין.

* * *

מרס. שיינין האָט געגעבן אַ טיי. ביי זיך אין דער היים וואו עס איז געשאַפן געוואָרן $110.00 פאַר דער פּרץ־שול.

* * *

מר. סאַפּראָן, וועלכער איז אַ יונגער סטודענט פון קאלגאַריער הייסקול, האָט געוואונען צוויי מעדאַלן און איצט אויך אַ סקאָלערשיפּ וואו ער וועט זיך קאָנען לער־נען 3 יאָר פריי אין אוניווערסיטעט. דער יונגער סאַפּראָן וויזט אַרויס גרויסע פע־איקייטן אין זיין שטודיום.

* * *

די קולטור געזעלשאַפט האָט דינסטאָג אוונט געהאַט אַ אַלגעמיינע פאַרזאַמלונג אין זאַל פון פּרץ־שול וועלכע איז געווען גוט באַזוכט, אונטער דער פאַרזיצערשאַפט פון ב. פּערלמאַן, מ. קרעדענסער, סעק־רעטאַר. עס זיינען פאַרגעקומען וואָלן און אַ נייער קאָמיטעט פון 7 איז דערוויילט געוואָרן: ב. פּערלמאַן, מ. קרעדענסער, ה. זיסקינד, מר. און מרס. ל. פּערלמאַן, חברה וויין, און די לערערן נחמה נעמערל.

מ'האָט באַשלאָסן אָנצושליסן זיך מיט דער פּרץ־שול צו העלפן דורכפירן די לעק־ציעס פון ה. לייוויק און אויף איינצואַר־דענען דעם אוונט פאַר דער דערעפענונג פון דער נייער־געגרינדעטער ביבליאָטעק. אויף וועט די פּרץ־שול געזעלשאַפט פייערן דעם 20 יאָריקן יובילעי פון דער אידישער שול באַוועגונג.

* * *

דער דראַמאַטישער פאַראיין און גע־זאַנגס פאַראיין זיינען פּרצווייזנס מיט דער קולטור געזעלשאַפט און אָנאַכזירן אַז אַלע וועלכע ווילן זיך אַנשליסן אין געזאַנגס פאַראיין אָדער אין דראַמאַטישן קרייז, זיינען געבעטן צו ווענדן זיך צום פּרינצי־פּאַל פון פּרץ שול, א. פּראַוואַטינער.

* * *

די מוטער פאַראיין אָרגאַניזאַציע האָט געגעבן אַ קאָנצערט זונטאָג, אויף וועלכן עס זיינען געווען קרוב צו 350 מענשן. מען האָט דורכגעפירט אַ ריין מוזיקאַלישע לי־טעראַרישע פּראָגראַם, און איינאַקטער פון גידעלמאַן "אַ לערער צו אַ לערערן". עס האָבן באַטייליקט: שרה פּראַוואַטי־נער, נחמה נעמעריל, קינד ראַגלסקי, ה. זיסקינד און אייזנמאַן... אַ "מאַי קאַ משמע לן" ביילד, לעזונגען פון נחמה נעמעריל, און "תנאים". געזונגען פון זיסקינד. אַ פאַרלע־זונג פון י. ל. פּרץ "בעלמער מלמד", פון פּראַוואַטינער, אידישע פאָלקס לידער פון מרס. סוויטצער און נחמה נעמעריל, דער איינקונפט פונם אוונט איז געגאַנגען צו דער פּרץ שול. דער עולם האָט זייער פיין פאַרבראַכט.

(שלוס אויף דער לעצטער זייט)

Mr. JACK NORTON
פידל לערער
Ste. 5, 330-14 Ave. West Ph. M4397

Academy Golf Course
(אינווייניק)
דאָס נייסטע אין גאָלף
CHAS. E. SUFFEL, Prop.
620 8th Ave. W. Penley's Academy

COLLINS VULCANIZING WORKS LTD.
טייערס און אקסעסאָריס, אויל און גאַזאָלין
העכסטע קוואַליטעט און באַדינונג
134-12 Ave. West Phone M7878
CALGARY, ALTA.

נאָך אַ קאלגאַריער פרוי שרייבט: "איך האָב געלייזן אויף רומאַטאיד אַרטריטיס איבער פיר יאָר. דער ווייטיק איז געווען שרעקלאַך אין מיינע הענט און פיס; מיי־נע פינגער האָבן זיך צעדרייט — איך האָב ניט געקאָנט בייגן. אויך איז מיין צירי־קולאַציע געווען זייער שלעכט. איך האָב כמעט אויפגעגעבן די האָפענונג, ווען איך האָב באַשלאָסן צו פּרובירן "וואַנדערער העלט רעסטאָראַר", און איך קאָן מיט צו־פרידנהייט זאָגן, אַז דריי באַהאַנדלונגען האָבן ניט נאָר מיך באַפרייט פון די רומאַ־טאַיד אַרטריטיס, נאָר עס האָט אויפגע־בויט מיין גאַנצע סיסטעם, מיינע הענט זיינען ווידער געוואָרן גאַרמאָל, וואָס עס איז פאַר מיר געווען אַ גרויסע ברכה, איך האָב ניט גענוג ווערטער צו לויבן "וואַנדערער העלט רעסטאָראַר" וואָס עס האָט פאַר מיר אויפגעגעבן."

מרס. וו. וו. דאונקלי,
2022 29טן סטריט וועסט, קאלגאַרי
טעלעפאָן וו. 2783.

מאַנופאַקטשורט ביי
GEORGE HARRIS, Herbalist
507-24th Ave., W., Calgary, Alta.
Phone M3493
צו פאַרקויפן אין אַלע דראַג סטאָרס

פראַדקין און שומיאַטשער
באַריסטערס, סאָליסיטאָרס, נאָטאַרים
611 גרייַן עקסטשענדזש בילדינג
אפּס טעלעפאָנען:
M 7110 M 7148
רעזידענס טעלעפאָן
M 1975
FRADKIN & SHUMIATCHER
Barristers, Solicitors, Etc.
Calgary Alberta

Jeanne Beauty Salon
218-219-220 Alberta Corner
CALGARY, ALBERTA
Phone M4718
מיר האָבן אַ מאַשין ספּעציעל צו מאַכן וואַקסן האָר
שאַרבן באַהאַנדלונג — מאַניקיורינג, מאַרסעלינג, ביוטי קולטור
און א. וו.
Jeanne Torbet Mearleen Clarke
Licensed Operators

אַלע האָבן ליב גוטע פיש
מיר האָבן די בעסטע פיש צו יעדער צייט. ניט אונז אייער נעקסטן אָרדער.
פּרובירט
אונזערע גערויכערטע לאַקס און געזאַלצענע הערינג
אין
Billingsgate Fish Markets
3 Stores:
222-8th Ave. E.; 107-7th Ave. W.
835-17 Ave. W.
CALGARY :: ALTA.

מיר זיינען די איינציגע אויסשליסלאַכע מאַנופאַקטשורערס פון
מאָנומענטן
אין קאלגאַרי
איידער איר באַשליסט צו קויפן אַ מצבה פאַר אייערע ליבע אין טייערע, קומט און זעט אונז, עס וועט זיך אייך באַצאָלן
THE McDONALD GRANITE CO. LTD.
2313 Second Street East
CALGARY
Phone M 3305 — Res. M 2130

גרייט צו אייער היים פאַר דעם ווינטער
זעט אונז פאַר לאַמבער אָדער שינגלס צו נידעריקע פּרייזן.
אויך שטורעם סעש, צעמענט, טאַר פּייפּער, גלאַז און א. וו.
Royal Lumber Co.
1018 11th Ave. West Phone W1037

צו אַלע אידן פון קאלגאַרי און אומגענט
ווינשן מיר צו אָנאַסירן אַז מיר האָבן דערעפענט דעם נייסטן און סאַמע מאָדערנעם קאַפע שאָפּ און רעסטאָראַן אין מערב קאַנאַדע
בוכשטעבלאַך ניי
מיר לאָדן אייך איין צו באַזוכן אונז און איבערצייגן זיך אַליין
York Coffee Shoppe
YORK HOTEL
7TH AVE. AT CENTRE ST.
CALGARY

MISS EVELYN MITCHELL
A.T.C.M.
איז גרייט צו נעבן פידל לעסאָנס צו אָנפאַנגער
Ph. W4446 1039-14 Ave. West

THERESA LOWDEN
פריער אין ערמאַנטאָן
לערנט פּיאַנאָ, ספּעציעל אָנפאַנגערס
נעהיילפס לערערן צו מרס. עגבערט
Address: THE ARMORIES
M3061 CALGARY

לערערן פון טעאַריע
שילער צוגעגרייט פאַר עקזאַמענעס
PATRICIA WALTON, L.A.B.
פּיאַנאָ לערערן
508 20 AVE. WEST CALGARY

לערנט זיך שפּילן פּאָפּולערע מוזיק אין 3 חדשים צייט. שעפּטס שנעלער קורס אָנפאַנגער און פאָרטגעשריטענע
MRS. HAUN
W3101 1610-11 Ave. West

Miss J. H. Tavender
2 Rossmore Apts.
פּיאַנאָ: טעאָריע און האַרמאָניע
פּיפּלס צוגעגרייט פאַר עקזאַמענעס
Phone M4791

גאַראַנטיר אַ קורס אויפן גיטאַר
36 לעקציעס
און איר קריגט די גיטאַר פריי
B. MAUNDERS
M5464 511-5 Ave. West

ALICE MURDOCH
מאַנץ סקול
515 14th Ave. W.
M4131

Earl Ruttan
328-A 8 AVE. WEST
גיט לעקציעס אויף דער גיטאַר און בענדזשאָ
האָט אויך אַן אייגענעם אָרקעסטער און וועט שפּילן פאַר אייערע אונטערנעמונגען

האַוויין גיטאַר
קלאַסן פאַר אָנפאַנגער. עקספּערט אינסטרוקציע. נידעריקע רייטס
פידל קלאַסן
פאַר אָנפאַנגער, גרינדלאַכע לערע צו נידעריקע רייטס
פאַר איינצעלנלייטן טעלעפאָנירט
M 4773
Adlam Music Studios
Pupil of Busoni, Boston
523-8th Ave. W. M 4773

EARLE YOUNG
פאַר
ראַדיאָ
צען יאָר דערפאַרונג פאַרזיכערט אייך גוטע און דויערהאַפטע באַדינונג. אין אייער סעט טומלדיק? אפשר וועט אַ פּאָרקירצטער "עריאַל" דאָס איינשטי־לען. ווילט איר האָבן אַ נייעם סעט? די מאַרקאָני אין אַ סעט מיט וועלכן איר וועט שטאַלצירן.
413 8th Ave. West M4862
אָנטקעגן אימאָנס S 1116

צוועלף מתנות!
פאַר דעם פּרייז פון איינער
אַ בילד פון אייך אַליין זייער גוט גענומען
נעמאַכט ביי
LANE'S STUDIO
124 8th Ave. E. Ph. M9041
CALGARY
אַ גרויסע פּאָטאָ פריי מיט יעדן דאָזן

ביבים אַ ספּעציאַליטעט
LUSK STUDIOS
סופּעריאָר פּאָרטרעטן
קאָמערציעלע אַרבעט
336 Eighth Ave. West Ph. M2993
CALGARY, ALTA.

The DeLuxe Exclusive Beauty Shoppe
מאַסאַזשינג
וואַסער און פינגער וויישינג
געאַרבט, געבליטשט, געשאָרן פאַר לייריס און מענער.
פּערמאַנענט וויישינג פון $7.50.
בלויז נייסטע מעטאָדן גענוצט.
216-7th Ave. W. M1777
WM. WALLACE, Prop.

CALGARY AUTO LAUNDRY
119-12th Ave. W. Phone M7015
ספּעציאַליזירן זיך אין עקספּערט וואַשינג, סיימאַניזינג, פלאַשינג, מאָטאָר וואַשינג און עכטע אַלעמייט גריזינג.
Official Alemite R.A.S. Service Station

מיר גענינסן אַ סך פון אידישע ביזנעס, און מיר גאַראַנטירן אייער צופרידנהייט
קומט עסן אין
DOMINION CAFE
127-8 Ave. E. CALGARY M2132

טעמפּלטאָנס לטד.
מיר האָבן געעפנט איינעם פון די פיינסטע
קלינינג פלענטס
אין קאַנאַדע.
מיר גאַראַנטירן ערשט קלאַסיקע אַרבעט, און אייער פולסטע צופרידנהייט
רופט אונז, און מיר וועלן קומען נעמען אייער אָרדער.
Templeton's Ltd.
615-17 Ave. West
Phone M6191 CALGARY

איבעראַל
מען קאָן באַקומען פּאַסטוי־
אין אַלע גראָסעריס, רעסטאָ־
ראַנען, אין אייער קלוב אַלע־
אויף דער באַן. פּרובירט עס
פאַר 30 טעג.

פאַר קינדער
א זיכערער געטרא
איר ווייסט וויפיל קינדער
ניט ליב דעם טעם פון מילך
ווייסט ווי זיי האָבן ליב צו
דעם זעלבן טרונק וואָס די
וואַקסענע". איר ווייסט, אויי
גוט עס, איז פאַר זיי אַ ה
טרונק! מאַכט אינסטאַנט פּאָ
פאַר זיי, נוצנדיק הייסע

דאס קינד פון זינד

די געפאלנסטע מעגשן און די העכסטע איידעלע געפילן ווערן ארויסגעבראכט אין דעם דאזיקע מערקווירדיקן און העכסט שפאנענדן ראמאן.

פון א. ד.

(פארטזעצונג)

— איך האב געהערט, אז ער איז זייער אומגליקלאך אין זיין פאמיליע לעבן.

— האט געענטפערט א ווייטער, דער רייכער באנקיר זיון. — איר ווייסט דאך, ער האט חתונה געהאט מיט אן ארימער מיידל, א טשאריטי אונטערזוכערן. און ער האט געווים געלליובט, אז די ארימע מיידל וועט אים דאנקבאר זיין און אים ווי געהעריק שעצן פאר דעם לוקסוס און באקוועמלאכקייט. מיט וועלכע ער האט איר ארומגערינגלט; אבער היינטיקע ציימן קאן מען אפילו די ארימע מיידלאך אויך ניט צופרידנשטעלן, און ווי רייך אזא מיידעל זאל חתונה האבן, האט זיך נאכדעם אלע פרעטענזיעס צו איר מאן.

— און איך האב געהערט נאך מער,

— האט געזאגט מר. קלאץ, א יונגער ביזנעסמאן פון בראדוויי, מיט א שמייכל אויף די ליפן. —איך האב געהערט אז מרס. הייל בורן איז נאך ביז איצט פאר בליבן א מיידל, מען דערציילט אז זי וואוינט אין א באנדערן צימער און זי קומט זיך קיינמאל ניט צוזאמען מיט איר מאן.

— איך גלויב ניט די דאזיקע געשיכטע, — האט באמערקט דער לאיער מאר־שאק; — אבער איך קאן זיך ניט פארשטעלן ווי אזא איידעלער, ערלאכער און צארט פילנדער יונגערמאן ווי מייקל הייל בורן קאן זיין אומגליקלאך אין פאר־הייראטן לעבן? וואס קאן א פרוי אויס־זעצן קעגן אזא מאן? וועלכע אורזאכן קאן זי האבן אים ניט צו ליבן? איך קאן ווירקלאך ניט באגרייפן די פרויען!

— און ווער באגרייפט זיי יא? — האט געלאכט מר. קלאץ, — איך האב גע־זעגן פרויען, וועלכע ליבן העסלאכע און ברוטאלע מענער, און איך האב ווידער גע־זעגן פרויען, וועלכע פארהאסן זייערע מענער כאטש די דאזיקע מענער זיינען די איידלקייט אליין. אדרבא, דערקלערט די אייד לקייט אליין. אדרבא, דערקלערט אנר מיר די דאזיקע רעטעניש, אויב איר קאנט.

— דאס נעם איך זיך ניט אונטער,— האט זיך אריינגעמישט אין דעם געשפרעך איינער פון די פארזאמלטע, א געווייסער מר. בארטאלד, — איך וויים נאר, אז וויפיל מיר וועלן שטודירן די פרויען, וועל־לען מיר זיי קיינמאל ניט פארשטיין, און לעזן מיר זיי קיינמאל ניט געוואונדערט ווען איך האב געלעזן אין די ציישונגען, אז די שיינע און רייכע מרס. סטיוועגסאן, א מוטער פון דריי קינדער איז אנטלאפן מיט איר שטאל קנעכט, א גראבן און דערוואכטן יעדע איבעראשונג.

— און מונדעסטוועגן באשליסט זיך יעדער מאן צו הייראטן אן ער פארטרוי־ערט זיין שיקזאל אין די. הענט פון א פרוי

— האט געזאגט נאך איינער פון די פאר־זאמלטע.

— דאס איז דערפאר, — האט לאיער מארשאק געענטפערט, — ווייל דער מאן איז פון דער נאטור א געמבלער. ער וויים אן די הייראט איז נאר א לאטעריי־שפיל אין וועלכער דן מערסטע מזון פארלירן, און נאר זעלטן, זייער זעלטן פאלט צו איינעם אריין דער גרויסער געווינס. און מיט דער הייראט אין אויף אזוי: זייער ווייניק פרויען זיינען דא, וועלכע פאר־שטייען גליקלאך צו מאכן זייערע מענער. פונדעסטוועגן גייט יעדער מאן התונה האבן. ער פרובירט געמבלען. ער האפט אז צו אים וועט אריינפאלן דער "זכה בגורל", אז ער וועט קריגן די אידעאלע פרוי, וואס וועט אים געבן א גליקלאך לעבן, כאטש דאס לאזט זיך אויס א פוסטער חלום.

— וואס מיר וואונדערט מער פון אלץ איז, דאס איך קאן מרס. הייל בורן, — האט באמערקט מר. בארטאלד, — איך האב איר געפרעגט, ווען זי איז נאך גע־ווען די ארימע טשאריטי אונטערזוכערן, מיט דאזיגע שטייגן. זי איז א געבלידעטע און איידעלע פרוי, וועלכע פארשטייט געווים דעם ווערט פון איר מאן; אבער זי האט, ווי עס שיינט, אויך ניט געפונען אין אים, וואס זי האט געזוכט איך האב זי געזעגן ניט לאנג צוריק, ווי בלאס און ווי אפגע־צערט זי איז געווארן! נאר אירע אויגן האבן געלויכטן מיט א זאנדערבארן גלאנץ

DODD'S KIDNEY PILLS
FOR ALL KIDNEY DISEASES
BACKACHE
BLADDER TROUBLES
RHEUMATISM
4087 THE PROPRIETORS
פאר איבער א דריטל יארהונדערט זיינען דאדס קידני פילס אנערקענט געווארן ווי א רפואה פאר רוקן־בעשמערץ, רומאטיזם, פענכער טראבלס און אלע אנדערע קראנקהייטן פארבונדן מיט שלעכטע נירן. צו באקומען ביי אלע דילערס פאר 50 ס. א באקס, אדער 6 באקסעס פאר $2.50 אדער דירעקט, ווען איר שיקט צו דעם פרייז, פון
THE DODDS MEDICINE CO. LTD.
Toronto 2, Ont.

פאר מענער וועלכע מוזן "מאכן זאכן אפנעטאן!"

שטייט איר אויף פון שלאף ניט דערפרישט — נאכדעם נייט איר דורך דעם טאג צארנדיק, טרויעריק? זארגט איר אייך איבער אלצדינג? וואלט איר נעגעבן א מיליאן דאלאר פאר א גוטער נאכט שלאף? פרו־בירט פאסטום.

שלאף קאן מען ניט קויפן ביים יארד

שלאפלאזיקייט ווערט גע־ווינלאך פארורזאכט פון צערודערטע נערוון. נערוון ווערן צערודערט דורך גע־טראנקען וואס אנטהאלטן מאנין און קאפעין. פרובירט פאסטום.

אויף דעם וועג ליגט דערפאלג

פארנעמט דעם פלאץ פון טא־נין און קאפעין געטראנקען מיט פאסטום — א געשמא־קער, הייסער מאלצייט גע־טראנק. איר וועט פון דעם הנאה האבן.

טרינקט מיט שכל

לאזט פאסטום פארטרייבן א סך נערוועזע קראנקהייט־טען פארורזאכט פון מאנין און קאפעין ווייל עס איז דארטן ניטא קיין זאך וואס זאל צערייצן נערוון אדער ברויבן אייך פון שלאף.

טרינקט עקאנאמיש

פאסטום קאסט ארום א האלבן סענט א קאפ. 90 קאפס צו א 50 סענטיקער טיי, מאמענטאל געמאכט אין דער קאפ. אדער ס'איז דא פאסטום סיריעל גע־מאכט דורך אויפזודן אדער פערקאליטינג פאר 20 מינוט.

איבעראל

מען קאן באקומען פאסטום אין אלע גראסערים, רעסטא־ראנען, אין אייער קלוב אדער אויף דער באן. פרובירט עס פאר 30 טעג.

דיזן פרייען אנבאט

מאכן מיר: מיר וועלן צו אייך צושיקן אייער זאפאס פאר דער ערשטער וואך פ ר י י. שרייבט זאגנדיק וואס איר ווילט אינסטאנט פאסטום אדער פאסטום סיריעל צו
General Foods, Limited Sterling Tower, Toronto 2, Ontario

פאר קינדער א זיכערער געטראנק

איר ווייסט וויפיל קינדער האבן ניט ליב דעם טעם פון מילך. איר ווייסט ווי זיי האבן ליב צו האבן דעם זעלבן טרונק וואס די "דער־וואקסענע". איר ווייסט, אויך, ווי גוט עס איז פאר זיי א. ה י י ס ז טרונק? מאכט אינסטאנט פאסטום פאר זיי, נוצנדיק הייסע מילך

Postum

צו פיל זזיערקייט

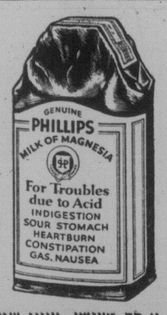

א סך מענשן, צוויי שטונדן נאכן עסן, ליידן פון אומבאקוועמקייט, ווי זיי רופן דאס. דאס איז געוויינלאך אן איבער־פלוס פון זוערקייט. קארענירט עס מיט אלקאלאי. דער בעסטער מיטל, דער שנעלער, ניט־שעדלאכער און עפיישענט מיטל, אין פיליפס' מילק אף מאגנעזיא. עס איז פארבליבן פאר 50 יאר דער סטאנדארד מיט דאקטוירים. איין פולע לעפל אין וואסער נעטראליזירט א סך מאג איר פארנעם אין מאגן זוערקייט־טען, און מאמענטאל. די סימפטאמען, אזעלכע ווי קאפוייטשיקן, גאז, הארץ־ברענונג און א. וו. וועלן פארשווינדן אין פינף מינוט.

איר וועט קיינמאל ניט נוצן קיין גראבע מעטאדן ווען איר ווייסט די דא־זיקע בעפערע מעטאדע. און איר וועט קיינמאל ניט ליידן פון איבערפלוס זוערקייט ווען איר וועט אויספרובירן די דאזיקע לייכטע היף. פליץ טוט דאס — פאר אייער איינענער טובה— איצט.

זייט זיכער צו קויפן די עכטע, צר־נעשריבן פון דאקטוירים פאר קאנדי־שאנס וואס קומען פון איבערפלוס פון זוערקייט. דאס איז שטענדיק א פלי־סיקייט: דאס קאן ניט געמאכט ווערן אין דער פארמע פון טאבלעטס. ניט אכטונג אויפן נאמען פיליפס' און אויפן ווארט ע כ ט ע אין רויט.

ווערקאס אלסערס רינענדיקע וואונדן, עקזעמא

און אלע אנדערע הויט קראנקהייטן נעהיילט אין דער צייט ווען איר ארבעט. לייכטע זעלבסט־טיימישע באהאנדלונג. נעמט מיט אויסגעפארט־בירטן דערפאלג. וואו אלע אנדערע הייל־מיטלען האבן ניט געהאלפן. א סך באשטעמיטונגען. שרייבט צו

NURSE DENCKER
610½ Portage Ave., Winnipeg

פרס. וו. סטייגאקער, מעמפיסקאו, אלבערטא, שרייבט: איך בין אזוי דאנקבאר צו אייך וואס איר האט אויסגעהיילט מיינע פיס. איך האב גע־וואלט צוויי זייער שלעכטע וואונדן אויף זיי, איך בין אבער עגזיילט געווארן אזוי שנעל ווי איך האב אנגעווענדעט אייער אויינסמעגס און א. וו.

טראוזלט
דורכאויס מיט קענעדיען פאסיפיק
וועג
צו דער
אלטער היים
דירעקטע טריינס
ספעציעלע קארס
ביז צום שיף אין וו. סעינט דזשאן, נ. ב.
פאר דעצעמבער אפשווימונג
דאטשעס אף יארק — דעצעמבער 5
דאטשעס אף ריטשמאנד — דעצעמבער 12
מאנטקלעיר — דעצעמבער 13
דאטשעס אף אטאל — דעצעמבער 16
נידעריקע פעירס אין פארלויף פון דעצעמבער
בוקט איצט מיט וועלכן ס'איז אגענט פון דער
CANADIAN PACIFIC
עקספקורסיעס צום פאסיפיק קאוסט און איסטערן קאנאדע אויך

נעמט מערקווידיקע נקמה פון איר אפגענארטן מאן

פון מארק סארדעל

זייט דאמאלסט האב איך איר מער ניט באגעגנט, אים גלויב, אז זי איז ניט מער אין ניו־יארק.

— ווי די זאך איז, — האט לאיער מארשאק דערקלערט, — מוזן מיר אונ־זער אומגליקלאכע פריינט אביסל אויפ־מונטערן. מיר וועלן אים דערלייכטערן זיינע שמערצן מיט אונזער געזעלשאפט און איך וועל אים גלייך טעלעפאנירן אז ער מוז קומען צו אונזער פארזאמלונג מיר וועלן זיין אנשטענדיק געבן זיך ניט אריינצורייסן אין די געהיימנ סע פ ן זיין פאמיליען לעבן. אבער מיר דארפן אים ניט לאזן זיך גריבלען אין זיין איינזאמ־קייט. ער מוז קומען צווישן אונז און זיך צעשטריימען און די צייט וועט אז צווייפל פארהיילן זיינע וואונדן.

מייקל הייל בורן איז געווען שטארק באליבט ביי זיינע פריינט פון דעם "סר־מיזען" קלוב. זיי האבן צוגעשטימט צו לאיער מארשאקס פארשלאג — און טא־קע באלד האט דער יונגער לאיער אפ־גערופן אויפ־ן טעלעפאן זיין פריינט הייל־בורן און אים געלאזט וויסן, אז ער מוז אומבאדייטט שוין קומען אין קלוב וועגן זייער א דרייגענדיקער אנגעלעגנהייט.

— אבער דו ווייסט דאך, אז איך מיש זיך ניט מער אין פאליטיק, און אויסער דעם האב איך טאקע קיין צייט ניט, — האט מארשאק געהערט זיין פריינטס שוואכע שטימע פון דער אנדערער זייט טעלעפאן.

— דאס וועט דיר ניט העלפן, — האט מארשאק געהערט אויבערן דראט, — דו מוזט קומען, אלע ווארטן אויף דיר.

נאך א ווייל האבן די ביידע פריינט געפירט זייער געשפרעך ביז הייל בורן האט נאכגעגעבן און ער האט פארשפראכן צו קומען אין קלוב און אז באלד פארט ער ארויס.

עס האט ניט געדויערט א שטונדע אין הייל בורן איז ווירקלאך דערשינען אין קלוב. ביי איינינקע פון די פארזאמלטע, וועלכע פלעגן פריער אפט מיט אים זיך צוזאמענקומען. האט זיך פון זייערע העל־זער ארויסגעריסן א געשריי פון אי־ר בעראישונג אויסגעמישט מיט שרעק אלס זיי האבן דערזעען זייער יונגן פריינט.

— וואס איז געווארן מיט דעם דאזיקן פריילאכן, לעבנסלוסטיקן יונגערמאן? ווי גוואלדיק ער האט זיך פארענדערט זייט זיין הייראט! ער האט אויסגעזעען בלאס און אין זיין פינסטערן און ערנ־סטע געזיכט האט מען געקאנט זעען, אז דער יונגער מענש מוז שרעקלאך ליידן.

און דאך האט קיינער ניט געקאנט בא־גרייפן וואס פאר א משונה'דיקע נהינום קוואלן ער האט איבערגעטראגן זייט ער האט געפירט זיין גליבטע מיט אים אז ער שטיין צו דער חופה.

זיין פאמיליען לעבן איז געווען צע־בראכן, און וואס לייגנער ער האט גע־וואוינט מיט זיין יונגער פרוי אונטער איין דאך, אלץ מער האט ער זיך איבער־ציינט ווי אוממעגלאך עס איז פאר אים צו פירן אזא קוואלפאלן לעבן. ער האט געליבט זיין יונגע פרוי מיט זיין נאנצן יונגט פייער און ער האט געוואלט אויס־דריקן זיין ליבע ווי א מאן ליבט א פרוי; אבער זי האט אים אימער דערמאנט אן זיין פארשפרעכן צו ליבן איר איר מער ניט באגעגנט, אז ער האט אויס־געלעגט דערקלערט, — וואס פאר א שווינדלער האט אויס־געלעגט פריינט אביסל אויפ־מונטערן. מיר וועלן אים דערלייכטערן זיינע שמערצן מיט אונזער געזעלשאפט און איך וועל אים גלייך טעלעפאנירן אז ער מוז קומען צו אונזער פארזאמלונג מיר וועלן זיין אנשטענדיק געבן זיך ניט ארויינצורייסן אין די געהיימנ סע פ ן זיין פאמיליען לעבן. אבער מיר דארפן אים ניט לאזן זיך גריבלען אין זיין איינזאמ־קייט. ער מוז קומען צווישן אונז און זיך צעשטריימען און די צייט וועט אז צווייפל פארהיילן זיינע וואונדן.

מייקל הייל בורן איז געווען שטארק באליבט ביי זיינע פריינט פון דעם "סר־מיזען" קלוב. זיי האבן צוגעשטימט צו לאיער מארשאקס פארשלאג — און טא־קע באלד האט דער יונגער לאיער אפ־גערופן אויפ־ן טעלעפאן זיין פריינט הייל־בורן און אים געלאזט וויסן, אז ער מוז אומבאדייטט שוין קומען אין קלוב וועגן זייער א דרייגענדיקער אנגעלעגנהייט.

— אבער דו ווייסט דאך, אז איך מיש זיך ניט מער אין פאליטיק, און אויסער דעם האב איך טאקע קיין צייט ניט, — האט מארשאק געהערט זיין פריינטס שוואכע שטימע פון דער אנדערער זייט טעלעפאן.

— דאס וועט דיר ניט העלפן, — האט מארשאק געהערט אויבערן דראט, — דו מוזט קומען, אלע ווארטן אויף דיר.

נאך א ווייל האבן די ביידע פריינט געפירט זייער געשפרעך ביז הייל בורן האט נאכגעגעבן און ער האט פארשפראכן צו קומען אין קלוב און אז באלד פארט ער ארויס.

עס האט ניט געדויערט א שטונדע אין הייל בורן איז ווירקלאך דערשינען אין קלוב. ביי איינינקע פון די פארזאמלטע, וועלכע פלעגן פריער אפט מיט אים זיך צוזאמענקומען. האט זיך פון זייערע העל־זער ארויסגעריסן א געשריי פון אי־ר בעראישונג אויסגעמישט מיט שרעק אלס זיי האבן דערזעען זייער יונגן פריינט.

— וואס איז געווארן מיט דעם דאזיקן פריילאכן, לעבנסלוסטיקן יונגערמאן? ווי גוואלדיק ער האט זיך פארענדערט זייט זיין הייראט! ער האט אויסגעזעען בלאס און אין זיין פינסטערן און ערנ־סטע געזיכט האט מען געקאנט זעען, אז דער יונגער מענש מוז שרעקלאך ליידן.

און דאך האט קיינער ניט געקאנט בא־גרייפן וואס פאר א משונה'דיקע נהינום קוואלן ער האט איבערגעטראגן זייט ער האט געפירט זיין גע

ברזדער מאַרך

העכסט אינטערעסאנטער און שפּאַנענדער ראָמאַן

דער אָפּמאַך

(פאָרזעצונג)

— ווען גראַף נעאַרג שטאַרבט, וועט איר געוויס וועלן הייראַטן גרעפין אַלוס. דאָס איז שוין געווען צוויי פאַר גראַף אַלפרעד. ער איז אויפגעשפּרונגען ווי אַ אָפּגעבריטער און אויסגערופן:

— ווילט רייזן מיט מיר פון געשעפטן — איז גוט, ווען ניט, — ניי איך אוועק און לאָז אייך אַליין אין צימער.

— קאָכט אייך ניט אַזוי גראַף אַלפרעד, ביטע, זעצט אייך און לאָמיר רייזן! — איך ווייס, וואָס איך רייד און איר מוזט מיך אויסהערן און מיר ענטפערן אויף מיינע פראַגן.

— איך וועל אייך ניט ענטפערן! — האָט גראַף אַלפרעד אויסגערופן שטאַרק. — ווילט איר רייזן מיט מיר ווען מיינע געשעפטן, דאַן דאַרפט איר ניט רעדן ווי־גען זאָכן וואָס גיין אייך ניט אָן!

גראַף אַלפרעד איז געווען אויסער זיך פון אויפרעגונג. לעכלאַך אָבער איז געבליבן גאַנץ רואיק אויך האָט אַ פרעג געטאָן נאָלאַט אַזוי, אונטער דער האַנט:

— ווער איז דזשאַן ווילסאָן?

גראַף אַלפרעד איז געפאַלן אויף זיין שטול און איז געבליבן זיצן ווי פאַרשיי נערט.

פרייע באַדיענונג

צו געבראַוכיער פון

סטים קוילן

„בעלוויו"
„גרינהיל"
„אינטערנעשאָנאַל"
און
„מעקגיליוורעי קריק"

קאָנאַ־עס העכסטער סאָרט, האַרטע, קאָוקינג קוילן.
מעהאַנדלט פון יעדן פּראָגראַמיוון קוילן דילער.

וועל זיין צופרידן צו אַרויסהעלפן אייך אין אייערע באַהייצונג. פּראָבלעמען, נעבן אייך אַן עצה וואָס צו ברענען, ווי אַזוי צו באַהייצן עס עקאָנאָמיש — און עס וועט אייך גאָרנישט ניט קאָסטן.

רופט אָפּ

S. N. HYMERS

טעלעפאָן 804 86
221 McIntyre Block, Winnipeg

ענדריקס וויי־פיקס, נעשוויאַלאַכץ, בלוטונג

פון פּיילס

(העמאָראָידס)

פיס דעס־באַק געוויקס אויינטמענט

Ointment 50c Medicinal Soap 25c

PLAYHOUSE

אַרטיסטס מאַדעלן

פאַזיטיוו די לעצטע וואָך

אונטער 18 יאָר ווערט קיינער ניט אריינגעלאָזן

בלויז טענער
7.30 אָוונט, 50 סענט
כעשק עקסטראַ—רעזערוואַירט 75ס.

בלויז פרויען
מאַטינעס 2 נ. מ., 25¢

צוויי ספּעציעלע נעכט בלויז פאַר פרויען, דינסטאג און דאָנערשטאג

ס. ראָסאָף

א דאָקטאָר דעקאָמענדירט

דאָס עקזאַמענירן פון דעם מענשלאַכן קערפּער איין מאָל אין יאָר.
אייערע פיר־נעס מוזן אונטערזוכט ווערן ווייניקסטנס יעדן יאָר.

לאָזט מיך דאָס טאָן פאַר אייך פריי

אַלץ וואָס איר דאַרפט טאָן איז מיר טעלעפאָנירן

STANDARD SHEET METAL & ROOFING CO.
907½ MAIN ST., PHONE 54 770 RES. PHONE 54 552

THE TRADERS TRUST COMPANY

אפיציעלע אסיינס, עקזעקיוטאָרס, אדמיניסטראַטאָרס, פינאַנציעלע אגענטן
4טער פלאָר, יוניאָן טראַסט בילדינג טעלעפאָן 26 892

ווען מיך אָפּנאַרן, אַז איר פרייט זיך וואָס גראַף נעאַרג, איז נערעטעט? מיינט איר אַז איך וויס ניט, אַז איר האָט געוואָלט לוגן ווערן פון אייער נעפּע אום צו הייראַטען די נרעפין אַלוס און. ציצונעמען דאָס גאַנצע פאַרמעגן פון די צוויי קינדער?— מיינט איר, אַז איך וויס ניט וואָס עס איז פאַרגעקומען אין דער לעצטער מינוט אין שלאָס טשעוויוט? — צו וואָס טויג אַלזאָ די מאַסקע? איר זעט, הער גראַף, אַז איך האָב אַראָפּגעוואָרפן די מאַסקע און לאָמיר רעדן, ווי צוויי ערלאַכע און אַנ־שטענדיקע מענשן, ווי מיר ביידע זיינען, דאַרפן רעדן פון געשעפטן.

גראַף אַלפרעד איז געבליבן זיצן, ווי פאַרשטיינערט. ער האָט איינגעזעען, אַז לעכלאַך ווייס עפּעס צופיל פון זאַכן, וועלכע ער וואָלט ניט באַדאַרפט וויסן.

— אַלזאָ זאָגט מיר קורץ און שאַרף, וואָס פאַרלאַנגט איר פון מיר, מיסטער לעכלאַך, — האָט ער ענדלעך געזאָגט.

— ווי אַלט איז די גרעפין אַלוס?

— זי איז ערשט זיבעצן יאָר אַלט.

— און ווי אַלט זייט איר, — הער גראַף?

— צוויי און פערציק.

— אַלזאָ, הער גראַף, זייט איר שוין צו אַלט אום צו הייראַטן אַזאַ יונג מיידל, ווי די גרעפין אַלוס. איך בין ערשט פינף און צוואַנציק יאָר אַלט. — אַזאַ פאַרטיע פאַסט בעסער פאַר מיר.

— איר זייט וואַנזיניק! — האָט גע־שריען גראַף אַלפרעד.

— איך בין נאָר ניט וואַנזיניג, — האָט לעכלאַך. געענטפערט רואיק, איר האָט באַ־נאָגנען אַ פאַרברעכן און ווילט באַגיין נאָך אַ פאַרברעכן. איך בין אייער שותף, אייער פאַרטנער, — מיר דאַרפן זיך טיילן. אַבער וועל הייראַטן די גרעפין אַלוס און וועל נע־מען די העלפט פון איר פאַרמעגן און דאָס שלאָס טשעוויוט. איר וועט אייך נעמען די אַנדערע העלפט און מיר וועלן זיין קוויט. דאָס הייסט גאַנץ ערלאַך געהאַנ־דעלט.

— איז דאָס אַלעס, וואָס איר פאַר־לאַנגט?

— מיר וועלן נאָך רייזן אַיבער פאַר־שיידענע זאַכן, אָבער דאָס וועלן מיר טאָן נאָכ'ן עסן. איצט בין איך זייער הונגעריק.

אין דער דאָזיקער מינוט האָט מען אַנ־געקלאַפּט אין דער טיר. גראַף אַלפרעד האָט אויפגעעפנט. אַ דינער האָט אים דערלאַנגט אויף אַ זילבערנער טאַץ אייני־קע בריוון און אַוונט צייטונגען. לעכלאַך האָט גענומען אַ צייטונג און עפּעס גע־זוכט. ער האָט אויך באַלד געפונען, וואָס ער האָט געזוכט און ער האָט געזאָגט צו גראַף אַלפרעד.

— זעט אַט, אַט שטייט עס אין צייַ־טונג, לעזט אַליין און זעט, אַז איך האָב אייך געזאָגט די וואַרהייט, — דער אינ־דיער געפינט זיך אין האָספּיטאַל, ווייל די פּאָליציי האָט דערקלערט, אַז ער איז וואַנ־זיניק. אונזערע ליבע דאָקטוירים וועלן אים שוין אַזוי גיך ניט אַרויסלאָזן פון האָס־פּיטאַל.

גראַף אַלפרעד האָט נאָר וואָס געעפנט אַ בריוון און האָט געוואָלט אים לעזן, ווען ער האָט אַבער דערהערט וועגן דעם אינ־דיער, האָט ער אויפגעלייגט דעם בריוון און האָט גענומען לעזן די צייטונג. אין דער זעלבער צייט וואָס ער האָט געלעזען די צייטונג, האָט לעכלאַך גענומען לעזן דעם בריוון.

דאָס איז געווען אַן איינלאַדונג אויף דער לויה פון לאָרד דערבי.

— אַזוי? — לאָרד דערבי איז געשטאָר־בען? — האָט לעכלאַך אויסגערופן. — אַך, אַ שאַד, אַ שאַד!

— וואָס איז דאָס? — האָט גראַף אַלפרעד אַ געשריי געטאָן, — ווי וואַנט איר צו לייענען מיינע בריוו?

— מיין גוטער פריינט גראַף אַלפרעד טשעוויוט, מיר זיינען דאָך גוטע פריינט און ערלאַכע מענשן, צווישן אונז דאַרף קיין געהיימעניש ניט זיין. איר וועט לייַ־ענען מיינע בריוון און איך וועל לייענען אייערע.

גראַף אַלפרעד האָט געביסן מיט די ליפּן.

— לאָרד דערבי איז געשטאָרבן! אַ שאַד! אַ שאַד! — האָט לעכלאַך וויטער געזאָגט.

— האָט איר זיך דען געקאָנט מיט לאָרד דערבי?

— איך האָב איך געקאָנט פון דערוויי־טען, — האָט לעכלאַך גענומען דערבי־גילטיק.

דער שיינער דזשעק האָט באַדויערט לאָרד דערבים טויט דערפאַר, וואָס ער וועט ניט קאָנען היינט בײַ נאַכט קומען און באַרויבן זיין קאַסע. בײַ די פאַרברע־כער איז דאָ אַן אַבערגלויבן, אַז אין דעם הויז, וואו עס ליגט אַ טויטער, טאָר מען ניט קומען רויבן. מען האָט ניט קיין גליק ב ייאַזע געשעפט. די פּאָליציי ווערט דער־פון באַלד געוואָר און כאַפּט די גנבים. דער שיינער דזשעק האָט געוואוסט, אַז קיינער פון זיינע קאָמאַראַדן וועט ניט גיין מיט אים איצט.

דערווייל האָט גראַף אַלפרעד געעפנט אַן אַנדער בריוו, איז אים דורכגעלאָפן מיט די אויגן און האָט געוואָלט אים אַריינלייגן אין קעשענע.

— ניט אַחער דעם בריוו, איך וויל אים לעזן, — האָט לעכלאַך געזאָגט.

— און ווען איך וועל אייך ניט געבן דעם בריוו?— האָט גראַף אַלפרעד גע־פרעגט.

— דאַן וועל איך אייך צווינגען דערצו!

— האָט לעכלאַך געזאָגט. — אַזוינע גוטע פריינט ווי מיר טאָרן קיין געהיימעניש ניט זיין האָבן.

גראַף אַלפרעד האָט אים דערלאַנגט דעם בריוו. דאָס איז געווען אַן אַנדער בריוו וועלכן נאָכן האָט אָנגעשריבן און גראַף געאַרג האָט אונטערגעשריבן. לעכלאַך האָט אים דורכגעלעזן און איז געווען מיט דעם זייער צופרידן. נאָכאַן האָט ניט געשריבן איר אַדרעס, אַלזאָ קאָן קיינער ניט וויסן וואו געאַרג געפינט זיך. אין בריוו איז נאָר געשטאַנען, אַז געאַרג איז געזונט און גע־זונט זיך ביי אַ פרוי, וועלכע זאָרגט זיך פאַר אַים, ווי אַ מוטער פאַר איר קינד.

אַזוי איז אַוועק אַ שטיקל צייט. ענדלעך איז נעקומען דער דינער און געלאָזט וויסן אַז דער מיטאָג איז שוין סערווירט. גראַף אַלפרעד האָט גערופן זיין געליבטן נאָסט צום טיש. דער ליבער נאָסט האָט זיך ניט געלאָזן לאַנג בעטן און איז געגאַנגען עסן.

דער גרויסער טיש אין שפּייז צימער איז געווען געדעקט פאַר פיר פּערזאָן — גראַף אַלפרעד, געאַרג, גרעפין אַלוס און מיסטער לעכלאַך. געאַרג איז ניט געווען אין דער היים. גרעפין אַלוס האָט געשיקט זאָגן, אַז זי וועט ניט קומען צום מיטאָג, ווייל זי האָט אַ קאָפּ וויי־טיק. גראַף אַל־פרעד האָט אַרויסגענומען פון קעשענע גע־אַרנט בריוו און האָט אים דערלאַנגט דעם לאַקיי מיט די ווערטער:

(ווייטערעס קומט)

ערנסט האַטשיסאָן לויבט מינו־עטא שומיאַטשער

ערנסט האַטשיסאָן, ניו־יאָרקער אַנגע־זעענער פּאַנערן פּעדאַאַגאָג, ביי וועשען מינועטא שומיאַטשער, טאָכטער פון מר. און מרס. א. שומיאַטשער פון קאַלגאַרי, לערנט זיך איצט אין ניו־יאָרק. האָט־וועגן איר געזאָגט: "עס איז גאָר קיין צווייפל ניט, אַז מינועטא שומיאַטשער איז אַ־לאַנטפול, מוזיקאַליש אין אַלס אַ פּיאַנס־טן וועט עס זיין אַ פאַרגעניגן מיט איר צו אַרבעטן".

——(::)——

בריטישע טעקסטיל פאַבריק אָפּטיילונג וועט געבויט ווערן אין קאַנאַדע

מאָנטרעאַל, קוועב, נאָוו. 4. — דאָ גע־פינט זיך איצט פּ. דאָנוס, אַ טעקסטיל פאַבריקאַנט פון יאָרקשייר, ענגלאַנד, וועל־כער וועט אַ פאַסיקן פּלאַץ אין קאַנאַדע צו בויען אַן אָפּטיילונג פון זיין פאַבריק. דער וואַרשיינלאַכסטער פּלאַץ וועט זיין שאַ־ווינגאַן פאַלס, קוועב.

די פאַבריק וועט קאָסטן אַרום אַ האַלבן מיליאָן דאָלאַר און ווען זי וועט זיין אין פולן גאַנג וועט זי באַשעפטיקן אַרום אַ טויזנט מענשן.

קעלאָג קאָמפּאַני וועט אויפבויען אַ $150,000 פּלענט; די אַרבעט וועט זיך אָנפאַנגען דאָס־יאָר

האָט געזאָלט געבויט ווערן נעקסטן יאָר. אָבער מר. קעלאָג וויל העלן די אַרבעטסלאָזע; גרויסער פאַוער פּלענט איז אַ טייל פון נייער געביידע

לאָנדאָן, אָנט. נאָוו. 4. די קעלאָג קאָמ־פּאַני אַף קאַנאַדע וועט אויפבויען אַ נייעם פאַוער פּלענט וואָס וועט קאָסטן אַרום $150,000. די אַרבעט וועט זיך אינגיכן אָנפאַנגען. די דאָזיקע דערקלערונג האָט געמאַכט, ווערזשין ה. מעקיי, פון באַטל קריק, מיש., דירעקטאָר פון דער קאָמפּאַני וועלכער איז געשיקט געוואָרן פון ל. ה. בראַון, קיין לאָנדאָן, פּרעזידענט פון דער פאַרענט קאָמפּאַני, צו מאַכן אַן איבער־זיכט אין דעם לאָנדאָנער פּלענט. מר. מע־קיי איז געפאָרן קיין לאָנדאָן מיט אינזשי־נערן און אַרכיטעקטן פון דער אַלבערט קאָהן קאָמפּאַני, פון דעטראָיט, וועלכע האָבן אים אַרויסגעהאָלפן אין דער אויס־פאַרשונג פון טעכניש שטאַדפּונקט.

דער נייער פּלענט וועט זיין גרויס גע־נוג צו נעמען דעם אויפזיכט אין די ווייַ־טערדיקע אַנטוויקלונגען פון דער קאָמפּאַ־ני. עס וועט געבויט ווערן פון דעם אינ־דיקן דאָנדעס סטריט פּלענט אַנטקעגן קינג סטריט, כדי צו געבן פּלאַץ פאַר נייע פּעקטאָרי געביידעס, וואָס די קאָמפּאַני פּלאַנט צו בויען אין לאָנדאָן. דער פאַוער פּלענט וועט זיין דער סאַמע מאָדערנער פון דעם סאָרט וואָס קאָן געבויט ווערן. עס וועלן אויך זיין נייע און מאָדערנע קוילן „שאָוסט" צו הענדלען די באַהייצונג: נייע „סיידינגס וועלן אויך געבויט ווערן.

"עס איז ניט געווען דער אָריגינעלער צוועק," — האָט געזאָגט מר. מעקיי, "צו בויען דעם דאָזיקן פאַוער פּלענט ביז קו־מענדיקן יאָר, אָבער מר. קעלאָג האָט גע־פילט זייער שטאַרק, אַז די קאָמפּאַני זאָל אַלצדינג טאָן אַרויסצוהעלפן אין דעם אינ־טיקן קריזיס צושטאַנד פון אַרבעטסלאָזי־קייט. אַלס אַ רעזולטאַט, זיינען אייניקע פון אונזערע געבוי פּראָיעקטן אין קריק געשטיגן און מיר פאָלגן נאָך די זעלבע פּאָליסי אין לאָנדאָן."

דזש. אַר. מעקינלי, דער לאָקאַלער פּע־נערזשער, האָט געבעטן, אַז די קאָמפּאַני זאָל אָנפאַנגען די אַרבעט נאָך היינטיקן האַרבסט אויף אייניקע פון דער קאָמפּאַניס געבוי פּראָגראַמען און ער האָט פאַרגע־לייגט די פאַדערונגען פון דעם לאָנדאָנער פּלענט פאַר די דירעקטאָרן.

QUEENS THEATRE

2 פאַר 60 סענט; 2 פאַר 90 סענט
2 פאַר $1.10

ליידיס פריי

מיטוואָך און נאָוועמבער 5

מאַרים קראַנער
און
דזשאָנעט פּאַסקעוויטש

אין
„יאַנג נאָ ווערס"

אויך, קאָמעדיע, פּאַקס נייעס און „מואוויטאָן ווערייעטיס"

WALKER
CANADA'S FINEST THEATRE

היינט און אַ נאַנצע וואָך

„די פור נאַט"

אָוונט, $1, 75ס., 50ס., 25ס. | פּלוס
מאַטינעס 50ס., 25ס. | טעקס

אָרקעסטער פון 9 מוזיקער

NEW PALACE THEATRE

היינט און מאָרגן
ריטשאַרד באַרטעלמעס, אין
„יאַנג נאָ ווערס"
אויך, קאָמעדיע, פּאַקס נייעס און „מואוויטאָן ווערייעטיס"

סטריט קאַר באַרגען ראַידס!

איצט דערגרייכבאַר

5 סענט

צווישן 9.30 פרי און 12 אויינער נאַכמיטאָג

17 ראַידס פאַר $1.00
אין וועלכער עס איז וואָך

שפּאַרט אייער קוילן ביל

און שטעלט אָפּ די וויינטן דורך האָבן אייערע טירן און פענסטער צוגעפּאַסט מיט די

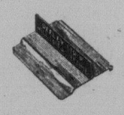

אימפּרוווד מעטאַל
וועטער סטריפּס

נעמאַכט אין ווינניפּעג זינט 1906.
אָפּשאַצונגען פריי

J. F. DEELEY

1086 MAIN ST. PHONE 56 451

אַלד איידזש פענסיע

בירגער פאַפּירן, דאָקומענטן
א. לבדי, 456 פּלאָרא עוועניו

עקספּערט
ערלאַכע באַהאַנדלונג
נאָר אין אָוונט, פון 7 ביז 9

INCOME TAX SERVICE
AUDITS, FINANCIAL REPORTS
INVESTIGATIONS

בוקקיפּינג סערוויס
ס. א. פּאַרטנאַל
— מיט —
דזשאַ. לוס און קאָמפּאַני
Chartered Accountants, Auditors
204 עיוועניו בלאָק, טעלעפאָן 23 942
רעזידענס פאָן 24 524

פּרוּבירט אונז אויס פאַר אייער ראַדיאַיטאָר קאָווער

אוטאָ טאָפּס, סייד קוירטענס, ראַדיאַיטאָר קאָווערס, סיט־קאָווערס און אַפּהאָלסטערינג
מאַנופאַקטשורד און פאַרריכט פינקטלאַכע באַדיענונג

MURRAY AUTO TOP
280 James St. Phone 28 061

זעט אונזערע נייע ספּרינג סחורות
א גרויסער אויסוואָל פון וואָס אויסצוקלייבן

Dominion Furniture Co., Limited
499 NOTRE DAME AVENUE
PHONES: 86 195 — 87 873

וואַנצן און קאַקראָוטשעס

ארבעט גאַראַנטירט. פאַרניכטעט.

CHARLES RIESS & CO.
376 Colony St. Phone 33 529

אין וואָקער טעאַטער

"די פור נאַט" איינע פון די לעבעדיק־סטע און פריילאַכסטע קאָמעדיעס פון פריידיקער יונגן ווערט געשפּילט היינט־קע וואָך אין וואָקער טעאַטער. עס שפּילט זיך אָפּ אַ ליבעס געשיכטע פון אויסערגע־וויינלאַכן אינטערעס — אַ קאָנקורענץ צווישן ליבהאָבערס און קאַלערדזש טומס.

דער טעאַטער האָט נעכטן געקראָכט פון געלעכטער און אַפּלאָדיסמענטן פון דער פיינער אויפפירונג און וועלכער די גאַנצע רעפּערטואַר קאָמפּאַניס ציכנט זיך אויס אין זייערע ראָלן. פאַר עכטן פאַרגעניגן און פיינער פאַרווייַלונג, זעט די פאַרשטע־לונג, "די פור נאַט" היינטיקע וואָך אין וואָקער טעאַטער.

Classified Section קלאַסיפייד סעקשען

ספּעציעלע פריזן פאַר אַרוועטיזינג אין דער קלאַסיפיצירטער אָפּטיילונג

איין מאָל, 5 ס. פאַר אַיינע ליניע — פאַר 3 מאָנאַטן $2.15
פאַר אַ וואָך 20 ס. — פאַר 6 מאָנאַטן $4.00
פאַר אַ מאָנאַט 75 ס. — פאַר 1 יאָר $7.50

:: פּערזענלאַכעס ::
PERSONAL

PROF. SCOTT 88 106
290 פּאָרטעדזש עוו. איבער לייסאַנאָס מעאַטער נייסטע בעסטע פּאַסק טראַס און וואָלץ סטעפּס קלאַסאָן און סטריקסלי פּריוואַטע לעסאָנס.
פולער קורס פון לעסאָנס $5.00.

פיזישע קולטור
רעדוצירן — אַ ספּעציאַליטעט
טעלעפאָן גרעי, 984 23—878 39

מיטשעל און מיטשעל
רעגיסטרירטע פּעטענט אַטאָרנעס, 718 מעקאַינטייער בלאָק, ווייניפּעג. פּעטענטס, טרייד מאַרק געגומען אין אַלע לענדער. ריזאָנאַיבל טערמס. טעלעפאָן 747 88.

געלט!
פאַר אייערע באַלדיקע נויטן
$50 ביז $500
צוועלף מאָנאַטן צו באַצאָלן עס צורק.
ריזאָנייבל ריינטס. פינקטלאַכע באַדיענונג
שטריינג פאַרטרוילאַך
אָפן טעגלאַך ביז 7.30 נאַכמיטאָג.
General Loan and Insurance Agency
738 Somerset Block, Winnipeg.
Phone 24 789

R.B. ORMISTON
פּלאָריסט
צוויי סטאָרס צו אייער באַדיענונג
96 Osborne St., Phone 42 386
340 Portage Ave., Phone 24 791
בלומען טעלעגראַפירט איבערראַל

לייף אינשורענס
בעסער צו האָבן אַ פּאָליסי אין נים דאַרף עס, איידער דאַרפן דאָס און ניט האָבן.
P. A. TEMPLETON
807 Electric Railway Chambers
Phone 89 688

וויקער פּוירניטשור און בייבי קערידזשעס פאַרריכט. ספּריי געפּיינטעט און אָפּהאָלסטערד.
WILLOW ART FURNITURE COMPANY
288 GRAHAM AVE. PH. 24 677

אַאַקטיוו מעסענדזשער טעלעפאָן 062 26
באַיס, מאַטאַרסייקלס, טראַקס.
דעליוועריז אין אַלע אירע דערענטשעס.
AACTIVE MESSENGER SERVICE
119 Albert Street

א פרייל, ניט לאַנג אין לאָנד, זוכט באַ־קאַנטשאַפט מיט אַ מאַן פון 35 ביז 40 יאָר אַלט, אין שטאָט אָדער קאַנטרי. אַ ביזנעס מאַן אָדער אַרבעטער. מוז זיין אינטעליגענט און באַזיצן אַ גוטן כאַראַק־טער. צוועק, הייראַט. שרייבט צו דאָס אידישע וואָרט, באָקס 2845.

פיינטינג, פּייפּערהענגינג, דעקאָרייטינג
און אַלערליי טעקס טעקס
צו די בעליקסטע פּריזן
M. STRICHER
256 Selkirk Ave. Ph. 56 798

טייפּרייטערס
באַנקראָט סייל, רעפּיינטשאַן, אַנדערוואוד, וואַודסטאָק און אַ. וו.
ט. אַ. וועיר, נאַכפאָלגער צו
MODERN OFFICE APPLIANCES LTD.
Ph 28 800 247 Notre Dame Ph. 24 783

נעשעפט געלעגנהייטן
Business Opportunities

דזשעניעראַל, סטאָק $20.000 צו 70 סענט. אומזאַץ $70.000, וועט נעמען אין אויסבייט.
פּיקטשור שאָו, שטעטל פון 500, מיט 240 פּלעצער, גרויסער ביזנעס. פּריין $4.200.
SCOTT REALTY CO. Ltd.
11 C.P.R. Office Bldg. Phone 89 644

קאַלגאַריער נאָטיצן

(שלום פון זייט 4)

מר. שמואל גורוויץ האָט געגעבן אַן אוונט ביי זיך אין דער היים, פאַר אַ גרויס־סער צאָל פריינט.

* * *

דער דיכטער פּרץ הירשביין שרייבט איצט אַ סעריע דערציילונגען. אויך פאַר־ענדיקט ער עטלאַכע בענדער דראַמען, אויף וועלכע ער אַרבעט שוין יאָרן. דער דיכטער זאָגט: "ביי אייך אין קאַלגאַרי שרייבט זיך מיר גאָר ניט שלעכט"...

* * *

דער דיכטער לייוויק וועט זיין אין קאַל־גאַרי דעם 12טן נאָוועמבער, וואו ער וועט געבן איינעם לעקציעס אין זאַל פון דער פּרץ שול.

* * *

דער ערשטער שטאַפּ פון קאָמיוניטי בנין בגוט זיך, און וועט זיין פאַרטיק אין אַ פּאָר חדשים אַרום. די תלמוד תורה וועט האָבן איר צענטער אין נייעם בנין.

——(::)——

אין פּעלעס טעאַטער

היינט ווערט געוויזן דאָס דורכאויס ריידיקיע אינטערעסאַנטע און שפּאַנענדע בילד "יאַנג נאָ ווערס" מיט אייער באַ־ליבטן ריטשאַרד באַרטהעלמעס אין דער הויפּט ראָל מיט אַן ערשטקלאַסיקן קעסט. "יאַנג נאָ ווערס" איז אַ גרויסע מוואוי "היט". לאָזט ניט דורך די געלעגנהייט, זעט עס. עס ווערט אויך געוויזן אַ דורכ־אויס־ריידיקע קאָמעדיע, פּאַקס נייעס און "מואוויטאָן ווערייעטיס".

:: צו פאַרקויפן ::
FOR SALE

דאָבל קאָטעדזש פון 3 וואוינונגען, אין בעסטן קאַנדישאָן. ברייגנגס אַריין $55 אַ מאָנאַט רענט. מוז גלייך פאַרקויפט ווערן. פּריין $3.600. אַ גרויסע מציאה.

סוויטס פון 3 און 4 רומס צו פאַרענטן אין די בעסטע אַפּאַרטמענטס.

הייזער און קאָטעדזשעס צו פאַרענטן. געלט צו לייען אויף 6½ פּראָצענט. אינשורענס פאַר אַלערליי צוועקן.
Sheps Agencies Ltd.
804 מיין סטריט
טעלעפאָנס 761 55 און 807 53

דאָבל הויז פון 7 רומס מיט צוויי וואַ־נעס, בריק בילדינג, אין ערשט קלאַסיקן צושטאַנד, אויף דאָעערין עוועניו. פּריין בלויז $2.800.

באַנגאַלאָו, סטאָקאַ, פון 5 רומס, אויף באַראָוס עוועניו. האַרדוואוד פלאָרס און פינישן. פּריין $4.700.

4 רום סוויט צו רענטן אין קלייך בלאָק, 395 סעלקירק עוועניו. באַקוועמע ליכטיקע צימערן. זייער מעסיקער רענט.
אויב איר ווילט אַ הויז, זעט
ח. פּערלמאַן און נ. זעלטשען
MUTUAL AGENCIES
874 Main St. Phone 51 000

:: צו פאַרענטן ::
FOR RENT

באַלטיק אַפּאַרטמענטס
מאָניטאָבאַ עוועניו.
צו פאַרענטן 3 און 4 רום סוויטס, ניי דעקאָרירט. סקרינד באַלקאָנס.
מעסיקע רענט
זיך ווענדן צום קערטייסיער
סוויט "די," טעלעפאָן 668 56

צו פאַרענטן אַ זעקס רום הויז. זיך ווענ־דן צו
MISS PATTERSON—465 Flora Ave.

NOKOMIS BUILDING
האַרטרייוו און קאָמבאַלענד
ווינשנסוועטרעטער גראַונד פלאָר ספּייס צו פאַרענטן. פּאַסיק פאַר לייכטער מאַנופאַקטשערינג אָדער אַפּיסעס. ני־דעריקער אינשורענס רענט.
THE J. McDIARMID CO., LTD.
201 Nokomis Bldg. Phone 26 294

פאַרענטן אַ פרוי פאַר הויז־אַרבעט און אַכטונג געבן אויף קינדער. זיך ווענ־דען אין 563 מעקמילאַן עוועניו.

פאַרענטן אַן אָם, זיך באַלד ווענדן אין 413 אַבערדין עוועניו.

עס איז בלויז אַ פּראַגע פון מינוטן
אריינצושטעלן אַן "ער" אין
"דאָס אידישע וואָרט"
אייער טעלעפאָן וועט אונז דער־גרייכן אין געציילטע סעקונ־דן
טעלעפאָנירט
52 213

:: שטעלע פאַרלאַנגט ::
SITUATION WANTED

אַן עקספּעריענסד בוקקיפּער פאַרלאַנגט טיילווייז צייטיקע אַרבעט. קאָן טאָן די אַרבעט אין אָפּיס, אָדער צו נעמען עס אַהיים. זיך ווענדן צו
S. BOLT
Phone 25-509
פון 4 ביז 8 אָוונט.

אַ יונגער דייטש זוכט אַ שטעלע אַלס הויז־מאַן, אויך אַנדער אַרבעט. אַנאַטאָל ענ־דריוס, 408 פּאָוערס סטריט.

אַרבעטער פאַרלאַנגט
HELP WANTED

פאַרלאַנגט אַ באַ וועלכער איז ווייליק צו אַרבעטן אין אַ קלאַדינג סטאָר. זיך ווענדן אין 193 אָסבאָרן סטריט.

פאַרלאַנגט אַ פרוי פאַר הויז־אַרבעט און אַכטונג געבן אויף קינדער. זיך ווענ־דען אין 563 מעקמילאַן עוועניו.

פאַרלאַנגט אַן אָם, זיך באַלד ווענדן אין 413 אַבערדין עוועניו.

עס איז בלויז אַ פּראַגע פון מינוטן
אריינצושטעלן אַן "ער" אין
"דאָס אידישע וואָרט"
אייער טעלעפאָן וועט אונז דער־גרייכן אין געציילטע סעקונ־דן
טעלעפאָנירט
52 213